

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popusti po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.
Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno **300** po nakazilu, Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

„Ljudska volja.“

Rekli smo že, da ljudstvo ni peščica božjih maziljencev in političnih eksperimentov, da ljudsko življenje ni brezdelje in izobilje, v katerem žive na njegov račun tisti, ki nosijo na jeziku krilatico: skrb za ljudski blagor nad vse, v mislih in srcu pa samo skrb za lastni žep. Ljudstvo ni abstrakten pojem, s katerim je mogoče poljubno eksperimentirati in operirati v najrazličnejših variacijah. Ljudstvo tudi ni brezčutna masa, ki jo lahko oblikujejo politični kričarji kakor hočejo. Vsaj ne smelo bi biti to, kar razumemo pod pojmom moralna in materialna molzna krava, ki ji je sojeno dajati samo mleko, ne pa imeti tudi pravico do poštene hrane. Pojem ljudstvo se pri nas zadnje čase neprestano zlorablja. Zlorablja se že v imenovanju, ker ga zlasti v politiki vlačijo po ustih ljudje, ki ljudstva niti ne poznajo, še manj pa priznavajo. Moderni duh demokratizma je spravil na površje gesla, ki pomenijo po svoji vsebini priznanje vseh pravic ljudstva do sodelovanja in sodelovanja v javnem življenju in državni upravi. Demokratizem sam teoretično zahteva, naj odločuje o vseh važnejših političnih in upravnih problemih ljudstvo, ki mu je splošna volilna pravica res dala v roke mogočno orodje, da uveljavi svojo voljo in svoje zahteve. Pogosto slišimo celo, da je ljudska volja suverena, da je ljudstvo tisti odločilni in odločujoči faktor, ki mu morajo biti podrejeni posamezniki z vsemi svojimi osebnimi skominami. Ljudska volja kot logična posledica družabnega življenja po demokratičnih načelih bi bila torej mogočna socialna sila, ki bi usmerjala delovanje in nihanje ljudi tako, kakor zahtevajo življenjski interesi ljudstva. Kako pa je v resnici?

Ljudska volja je navzlic demokratizmu in vsem njegovim principom v rokah gotovih brezvestnih demagogov objekt nečuvne zlorabe. Kaj je ljudstvo pri nas? Če odštejemo neznatno število takozvanih pridobitnih krogov, t. j. ljudi, čijih eksistenca ni neposredno odvisna od fizičnega ali duševnega dela, nam ostane to, kar prav za prav imenujemo slovensko ljudstvo. To so duševni delavci od profesorja do zadnjega pisarniškega pomočnika, to so ročni delavci od rudarja do hlapca na deželi in to so končno tisti meščanski sloji, ki v strogem pomenu besede ne spadajo med proletarijat, ki pa vendar žive v skrajno neugodnih gmočnih

razmerah. In če vprašamo to ljudstvo, če stopimo med državne ali privatne uslužbenke, med tovarniške ali poljedelske delavce, med male kmete in obrtnike, med invalide, vpokojence, vojne vdove in sirote, če pogledamo v njihovo življenje in vprašamo, kakšna je njihova volja ali bolje rečeno, kakšne so njihove želje in zahteve, dobimo odgovor, ki je v direktnem nasprotju z »ljudsko voljo« na jeziku gotovih političnih voditeljev tega ljudstva. Ljudstvo pozna v današnjih razmerah samo eno željo: **zboljšanje gmočnega položaja.** Dajte uradniku in delavcu plačo, da bosta mogla stanu primerno preživljati sebe in svojo družino, omogočite malemu kmetu in obrtniku produktivno deo, ki bi mu neslo toliko, da ne bo primoran delati dolgo ali prodajati svojih produktivskih sredstev, usmiliti se invalidov in vpokojencev, ki se že vsa povojna leta brezuspešno bore za golo eksistenco, in ljudski volji bo ustreženo.

Kaj pa vidimo v praksi. Ljudska volja je suverena, ljudstvo gre vsa čast in hvala, ljudstvo naj govori in odločuje, ljudstvu se mora ukloniti vse — tako kriče demagogi na političnih shodih, tako trobi v svet klerikalno časopisje, tako se trka na prsa zlasti SLS, ki hoče veljati za edino zaščitnico ljudskih interesov. Pa smo videli njene tigre, zastopnike in nosilce ljudske volje v narodni skupščini, kako so se celo leto pripravili o avtonomiji in borili za ministrske portfelje, kako so brezvestno zlorabljali ljudsko voljo, ki je zahtevala od njih, naj odlože vsa druga teoretična vprašanja, vse nepotrebno prekanje in intrigiranje proti nasprotnim strankam in naj se lotijo praktičnega dela, ki bo dalo ljudstvu to, kar potrebuje — vsakdanjega kruha. Tigro so šli mirno preko te **ljudske volje**, dokler niso zmagali in zasedli najvišjih upravnih mest. Človek bi pričakoval, da bo zdaj konec brezplodnega prekanja, da se obljube spremenijo v življenjske potrebe, ki jih ljudstvu tako primanjkuje. Toda ljudska volja mora znova na natezalnico. Položili so jo na Prokrustovo posteljo in vlečejo ubogo paro zdaj sem zdaj tja. Med tem natezavanjem pa se ji obetajo še slabši časi. Nekateri predmeti so se že podražili, trgovci napovedujejo novo znatno povišanje cen, klerikalni ministri sede na krmilu in skrbje, kako bi spravili ožje klerikalne strankarske in gospodarske interese čim prej pod streho,

Radičevci mešajo novi vladi štrene.

Važna plenarna seja HRSS. — Radić bi rad napeljal vodo na svoj mlin. — »Pravda« pere zamorca. — Radić je že na potu iz Moskve.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Tekom včerajšnjega dne so tukajšnji politični krogi nestrno pričakovali poročila o plenarni seji HRSS v Zagrebu. — Tudi vladnih krogov se je polastila velika nervoznost, kar znova potrjuje, kako je vlada odvisna od Radića in da se te odvisnosti tudi zaveda. Zaradi odsotnosti večine ministrov ni vlada imela včeraj nobene seje, pač pa so se vršili kratki sestanki ministrskega predsednika Davidovića z nekimi ministri. Oči vseh so bile uprte na Zagreb. Tekom večera so res došla iz Zagreba poročila, da bodo Radičevci dejansko podpirali Davidovićevo vlado, toda pod takimi pogoji, ki so vladne kroge pravno resno ozlovoljili. Poročila navajajo, da stopa HRSS zopet na svoja stara, intranzigentna pota in da hoče fiktivno sedanjo situacijo izrabiti v svoje republikanske in seljaško — boljševiške svrhe.

— Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila plenarna seja HRSS. Dopoldanski seji so prisostvovali, z izjemo treh, vsi poslanci odsotni so se upravičili. Dr. Maček in Predavec sta poročala o pristopu HRSS v tretjo internacionalo in o novi situaciji. Govorili so še nekateri poslanci, na kar so se soglasno sklenile resolucije. Na popoldanski seji so razpravljali samo o vprašanih organizacijah in interne ureditve HRSS. Vodstvo je pozvalo poslance HRSS, da odstopujejo v torek popoldne v Beograd.

— Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Na včerajšnji plenarni seji HRSS so se sprejele sledeče resolucije: 1. Hrvatsko narodno zastopništvo, zbrano na svoji redni seji dne 3. avgusta 1924 v Zagrebu, v glavnem mestu Hrvatske in vseh Hrvatov, jemlje na znanje in soglasno odobrava, da je predsednik hrvatskega narodnega zastopništva in predsednik HRSS Stjepan Radić na temelju pooblastila se hrvatskega narodnega zastopništva z dne 19. avgusta 1923 in z dne 1. maja 1924 izvedel, vstrajajoč še nadalje pri programu in taktiki HRSS, pristop hrvatskega narodnega zastopništva v seljaško internacionalo v Moskvi, ki tvori prvo realno vezo med hrvatskim in ruskim narodom.

II. Hrvatsko narodno zastopništvo vidi v sedanji vladi opozicijskega bloka korak naprej k sporazumni rešitvi srbsko — hrvatskega spora ter sklene soglasno, da podpre poslanski klub novo vlado, dokler bo delovala v duhu načel, na katerih je bil osnovan opozicijski blok.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Resolucije plenarne seje HRSS so napravile v Beogradu zelo slab vtis. Povsod so mnenja, da Radić ponavlja svojo nevarno igro in da namerava izrabiti situacijo v Beogradu za sebe. Splošno opažajo, da so Radičevci morali baš v sedanjem trenutku odobriti Radićevo delo v Moskvi. Radičevci so s temi resolucijami pokazali svojo barvo. Zdi se, da jim je ljubša lastna akcija, kakor pa pomoč Davidovićevi vladi. Z ozirom na te resolucije še danes ni jasno, ali bodo Radičevci podpirali vlado in ali bo njihova pomoč stabilna. Politični krogi so prepričani, da bo Davidovićevo vlado zelo kratkotrajna.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Razburjenost, ki vlada v vladnih krogih zaradi resolucij Radićeve stranke, se razvija tudi iz današnjega uvodnega članka »Politika«, torej iz lista, ki je še nedavno odkrito simpatiziral z akcijo opozicijskega bloka. V tem članku »Politika« napada Radičevce, da gredo na staro pot. Radičevci izjavljajo, da bodo podpirali vlado, dokler bo delala v duhu narodnega sporazuma. Med tem pa stavišajo brez potrebe na prvo me-

sto resolucij poseben odstavek o Radićevem delu v Moskvi brez vsake pojasnitve. Že prej se je zgodilo, da je Radić demantiral izjave svojih poslancev v Beogradu. Tudi sedaj ponavlja vodstvo isto igro z izjavami svojih poslancev v Beogradu. Če pa Radičevci mislijo, da bodo s takim sistemom podprli vlado, se liuto varajo in bo vlada neobhodno kratkega značaja in tudi njen sporazum. »Politika« pravi, da so Radičevci navidežno za Davidovića, v resnici pa so za tezo Nikole Pašića.

— Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Današnje »Novosti« prinašajo iz informirane vira poročilo, da se je na včerajšnji seji HRSS sprejel predlog posl. Predavca o pomoči novi vladi brez ugovora. Ko pa je Predavec predlagal pristop odnosno odobritev pristopa v tretjo internacionalo, je vstal posl. dr. Horvat proti temu, poudarjajoč, da se HRSS kot nacionalna stranka ne more vezati z mednarodnimi akcijami. Na njegovi strani sta bila tudi posl. Jajzabetić in Lovreković. Argumenti te trojice so napravili velik vtis. Nato je dr. Maček vzel iz žepa Radićevo pismo z dne 20. julija, za katero ni nihče vedel. V tem pismu obsoja Radić glasove o cepitvi stranke ter poudarja, da ne pomeni pristop HRSS v tretjo internacionalo nič (Dolje na drugi strani.)

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.
 Dne 4. avgusta. — Sprejeto ob 13.
 Devize: Curih 15.515—15.615, Pariz 437.50—442.50, Praga 245.80—248.80, London 368.25—371.25, Newyork 82.50—83.50, Dunaj 0.1167—0.1187, Milan 361.25—364.25. — Valute: dolar 81.25—82.25, češka krona 243.50—246.50.
 Efekti: 7% invest. posoj. 1921 66—66.5, 2½% drž. renta za ratnu štetu 119—121, Ljubljanska kreditna 220, Centralna banka 33—34, Hrv. eskomptna banka 121—123, Kreditna banka, Zgb. 122—125, Hipote. karna banka 62—63, Jugobanka 112—113, Praštediona 915—920, Slavenska banka 108—110, Eksploatacija 115—119, Drava d. d., Osijek 345—350, Sečera, Osijek 985—995, Isle d. d. 80—82.50, Nihag 83—85, Gutman 790—805, Slaveks 280—285, Slavonija 91—93, Strojne tov. 202, Trboveljska 490, Unif. on, paromlin 725, Veveč 140.
INOZEMSKA BORZE.
 — Curih, 4. avgusta. Današnja borza: Beograd 6.40, Praga 15.90, Newyork 534.50, London 23.75, Pariz 28.80, Milan 23.35, Dunaj 0.0075.
 — Trst, 4. avgusta. Predborza: Beograd 27.50—27.60, London 101.60—101.80, London 101.60—101.80, Pariz 120.50—12, Newyork 22.90—23, Curih 427—429, Dunaj 0.0325—0.0327, Praga 68—86.25.

VLADIMIR LEVSTIK:

Kri na jeklu.

On pa je spet zagnil ubogo truplo, skrivil obraz do poslednje stopnje hudobnosti in šepnil z jedva slišnim glasom, gledaje me bistro in trepljaje z očmi, kakor bi mežikal lopov svojemu pajdašu:

»Zmotil sem se v tebi, kapetan... Za to zmagao si bil prešibak!«

Tedaj sem izgubil zavest. Kasneje so mi povedali, da sem ga bil in davil kakor obseden; Nikolič in ostali, ki so pritekli na njegovo tuljenje, so mi le s težavo ubranili, da ga nisem končal...

Kapetan je umolknil. Glava, iznemogla od pijače in zlih spominov, mu je pala med dlani kakor kamen; večkrat po vrsti je globoko zastokal in deklina, ki se je med tem vrnila k nama, da bi uprežala svoj dobiček, me je pomenljivo pogledala. Čez nekaj minut se je vzdramil.

»Evo,« je izpregovoril, »povedal sem ti vse. Zdaj poznaj njega, njo in mene; presodi sam in sodi nas po svoji vesti... O, vem, da mi ne porečeš naravnost: morilec! Zakaj ne glede na Stoklasovo spletko bi se dalo mnogo govoriti o psihološki posebnosti njegove žene, o mojem neznoznem duševnem položaju, ki me vendarle nekoliko razbremeni, o usodi, ki je s temi dogodki tako očito pokazala, da je, in zlasti o tistem tujem vplivu, o Nevidnem, ki je stal za menoj ter mi narekoval svojo krvniško voljo. Da

se ubijajo še druge, nikar pa Jelva, ki je živela že nekaj let v večni razcepljenosti med gnusom zakona in polblaznim sladostrastjem svojih fantazmagorij, je znana stvar: bila je bolna ženska in svinčenka jo je nedvomno očevala stokrat hujšega zla. Toda smrt je smrt in kri je kri. Pomni, brate, da je sprožila samokres v stanju duševne zbežanosti, katero sem povzročil jaz, čeprav ne mara le kot slepo orodje njenega moža, ki je hotel z menoj izpodrinuti mrtvega prednika, in kot igrača sile, ki je veliko močnejša in neusmiljennejša od nas ljudi. Pomni tudi to, da sem ji v polni zavesti svoje odgovornosti potrdil odločilno vprašanje in vrge v njeno razkrojeno dušo usodni »da!«, ko sam nisem vedel in še danes ne vem, ali je pomenila ta beseda resnico ali laž. Na moje poročstvo je planila v smrt, uverjena, da jo prestreže onkraj strele dvojica rok, po katerih je tako brezmejno vzokoprnela v svojem gorju in kesanju. In če bi tudi ne bila uverjena in bi se končala kar tako, ker je že davno skienila in je našla v tistem »da!« samo pripravo značnice za svoj odstop — tako misliš sam pri sebi, jeli? — mar bi bil zato nedolžen? Ko vendar je pribito, da sem storil vse, le tega ne, da bi ji sam podal pištolo!

Kriv sem, prijatelj; ako ne morilec, sem bil vsaj nož. In kakor se izpremeni kri na jeklu v rjo, ki mora glodati rezilo, dokler ga ne razje, tako se pokorim tudi jaz do današnjega dne in se bom pokoril do konca. Jelva zame ni mrtva — ona živi. Ne morem se je osvoboditi, kakor se ona ni mogla osvoboditi Andreja. Njena tiha, blazna senca kroži po brazdah mojih možganov noč in dan, njena kri kaplja v sleherni minuto

mojega življenja. Venomer mi je, kakor da slišim njen govor in šumenje njenih kril; evo, še zdajle so mi nozdrvi polne njenega parfuma! Poslal sem jo v velik mrak, da bi v njem objela svojega dragega... in veš, čedalje bolj se mi dozdeva, da ga je res našla in me prihaja mamit za seboj... Mogoče potrebuje bitja, ki bi tam trpelo zaradi nje in bi ji zavidalo njeno pošteno srečo. Zakaj vsaka ženska je v svojem bistvu sirena; polovica ženske duše je napravljena iz okrutnosti in ljubezen, ki se tako poganjamo zanjo, je vendarle... kolikor odrešenje, toliko pogin!... Časih me zgrabi, o, dosti huje, nego me je držalo na svidenjih v P... ali na tistem nesrečnem izprehodu. Jelva se vrača k meni, kakor se je Dobnik vračal k nji. In kar sem nedavno čital o inkubih in sukubih — ej, brate, ne daj ti Bog poizkusiti, koliko je v tem resnice!... Veš, dragi, ako bi vedel... ako bi imel tudi jaz človeka, ki bi mi rekel v pravem trenutku »da!... in bi mogel verjeti, da jo zagledam onkraj strele, enkrat samkrat še...«

Njegov glas se je utrlil v nerazločnem, skrivnostnem mrmranju. Spet je pobesil glavo.

Čudno mi je šumela po glavi ta povest. Lesket kapetanovih oči, ko je govoril zadnje besede, je bil tako zelo različen od pogleda zdravega človeka, da me je obhajala neopredeljena groza in sem si zaželel domov. Mimo tega je bilo pozno, bar se je praznil in prvi natak je bil značilno postopal okoli najinega koticika. A že se je vzdramil tudi prijatelj, ki je med tem očividno spravil svoje misli v nekakšen red. Njegov obraz je bil zdaj

brezskrbno vinjen, kakor da ni bilo ne zgodbe ne spominov, ničesar ne.

»Glej, teh se drži,« je še dejal in z večšo temeljitostjo usenčil zehajočo Nemko v kolk; »ako nam ne morejo mnogo dati, nam vsaj veliko ne vzemo.«

Plačala sva in odšla. Kapetan se je nekoliko opotekal in moral sem ga spremiti. Vso pot je tvežil take neumnosti, da sva se večkrat oba lovila od smeha; pred svojim hotelom pa se je mahoma spomnil in me je svečano zaklel, naj ne izdam njegove povesti nikomur, dokler je živ.

Zdaj sem odvezan besede. Kapetan je namreč kmalu po tistem večeru iznenada odpotoval v Makedonijo, kamor so ga poslali gonit bolgarske razbojnike, in mesec dni po njegovem odhodu me je pretresla vest, da je ubit. Poročilo je vcelo, da ga je iz zasede ustrelil sloviti vojvoda Todor Gjubre, ki je bil nedolgo potem v boju ujet in je, takoj prejel plačilo za svoje mnogostevilne zločine. Moji žalosti za prijateljem pa je bilo uradno izvestje prekratko; obhajal me je tudi sum, da utegne biti njegova smrt v kaki zvezi s slutnjami, katere je ves ta čas zbužala v meni njegova povest. Poizvedoval in pisaril sem na vse strani in sem res dognal čudne podrobnosti:

Kapetan je bil ustreljen v desni senec. Rana je bila osmojena. Pištola, ki je ležala zraven njega, je bila njegova last in manjkal je v nji en sam naboj...

Karkoli ga je sprejelo onkraj smrti, vsekako je prestal dvomiti, ali je bil njegov »da« resnica ali laž.

K O N E C.

druga kot moralno podpora bratskega ruskega naroda. Ko je Maček prečital pismo, je naprosil poslanca, naj počaka, da se vrne Radčič, ter je pozval posl. Horvata, da umakne predlog. Dr. Horvat je umaknil predlog.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Časopisi, pokorni sedanjim vladam, kakor na pr. »Pravda«, skušajo ublažiti splošni in mučni vtis, ki so ga napravile včerajšnje resolucije Radičevih poslancev v Zagrebu. »Pravda« piše, da se resolucije popolnoma strinjajo z duhom dosedanjih resolucij, ki so vedno govorile o nekem posebnem hrvatskem narodnem zastopništvu. »Pravda« trdi nadalje, da resolucije niso bile sklenjene soglasno. Soglasnost je vladala samo pri drugi resoluciji, dočim je izmed prisotnih 61 poslancev glasovalo 26 proti Radičevi poti v Moskvo in proti pristopu v seljaško internacionalo. Poročilo »Pravde« je popolnoma neresnično, ker so se vsi sklepi storili soglasno.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) V samostojnih demokratičnih krogih in med radikali prevladuje prepričanje, da radičevci sami rušijo vladu. Samostojni

demokrati in radikali so že sklenili definitivno, da izvedejo proti sedanjim vladam zelo energično akcijo v Narodni skupščini kakor tudi med narodom. Takoj po prvih sejah Narodne skupščine grede poslanci obeh strank med narod in bodo prirejali po celi državi velika javna zborovanja.

— Zagreb, 4. avgusta. (Izv.) Na včerajšnji seji HRSS je imel odpotovati tudi Radičev zet ing. Košutič, da poroča o pristopu HRSS v rdečo internacionalo. Ing. Košutič ni bilo v Zagrebu. Njegov referat je moral izostati. Iz tega sklepajo, da Radič še ni prišel na Dunaj. Pač pa je na poti na Dunaj. Radičevci pravijo, da odpotuje sedaj Radič direktno v Pariz, da se sestane s svojim osebnim prijateljem Herriotom. V nasprotnem slučaju bi Radič nadaljeval pot direktno v Zagreb.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) »Politika« poroča, da so v Radičevi stranki nastala nesoglasja. Na včerajšnji seji je prišlo celo do ostrih spopadov in se je morala seja enkrat prekiniti. Opozicijo je vodil advokat Kotnar.

Italijanska letala so stala po 2000 zlatih rubljev vsako. Poleg tega so jih plačali sovjeti še z gozdnimi koncesijami v ruskih severnih pokrajinah. V Moskvi bodo ustanovili Junkersove filijalne zavode, ker se pričakuje nova naročila.

— Nemška predzgodovina v Hebu. Hebski Nemci so morali odstraniti — kakor smo svojčas poročali — kip Jožefa II. z Glavnega trga. Ali podstavek je ostal na svojem mestu in je bil središče protidržavnih demonstracij; ob njim so vihrali velikomemski prapori in se prepevale pesmi »Die Wacht am Rhein« in »Deutschland, Deutschland über Alles«. Sedaj je imel biti po dolgotrajnih procesih in po rekursu hebske občine podstavek odstranjen. Ali kakšno je bilo iznenadenje hebske češke manjšine v prvih jutranjih urah dne 25. julija. Podstavek je stal na svojem mestu, na njem pa kip Schillerja, kamor so ga prenesli v tihi noči iz muzeja. Na ta način menijo Nemci, da jim ne bo treba

spraviti s poti podstavka, češ da to ni podstavek kipa Jožefa II., ampak podstavek Schillerjevega kipa. Na uradno povelje pa je moral kip nazaj v muzej, kamor so ga prenesli še isti dan v prvih popoldanskih urah. Pa tudi podstavek bo izginil vsekakor že prihodnje dni na veliko jezo hebskih Nemcev.

— Nemška komunistična stranka v razsulu. Število nemških komunistov se je začelo zadnji čas zelo krčiti. Izstopilo je iz stranke toliko komunistov, da se je načelstvo stranke obrnilo na izstopivše člane z vprašanjem, zakaj so se obrnili od dosedanje stranke. Ob teh okoliščinah si lahko misli, da je oster demonstrativen nastop komunističnih poslancev v parlamentu imel odvrtni pomen na dejansko žalostno stanje komunistične stranke. Mogoče je pa tudi, da skušajo njeni voditelji v zvezi z razpadom stranke pridržati ostale člane s terorističnimi čini v parlamentu.

Razoroževanje.

Začasna mešana komisija za razoroževanje, katero je imenovalo Društvo narodov, je zborovala med dnevi od 7. do 12. julija. Na temelju dokumentov, ki jih je predložila stalno konzulatna komisija, je sestavila končno besedilo za konvencijski načrt o mednarodni kontroli trgovine z orožjem, municijo in vojnim materijalom, kakor tudi privatnega izdelovanja orožja in municije. S sprejetjem te konvencije bi se preprečilo v bodoče vsako nekontrolirano izdelovanje orožja in municije. Načrt se predloži svetu Društva narodov in zborovanju glede na sklicanje mednarodne konference. Poudariti je treba, da je dobil ameriški poslanik v Bernu od svoje vlade nalog, da prisostvuje sejam razoroževalne komisije. Tam je izjavil, da je ameriška vlada pripravljena sprejeti v preizkušnjo vsak načrt za sklep konvencije, ki bi ga z glediščem na uspeh lahko predložila kongresu. Ta izjava je velikega pomena, ker nam kaže stališče, katero najbrže zavzamejo Zedinjene države, ako pride do razgovora o vprašanju sklicanja mednarodne razoroževalne konference.

Garancijski pakt v tej obliki, kakor je bil predložen, ne prodere. Gre v njem za vzajemno pomoč držav v slučaju napada, katere se ima dati posameznim evropskim državam kot kompenzacijo za zmanjšanje oboroževanja v njihovo varstvo. Vse signaturne države se obvežejo priskočiti na pomoč napadeni državi. Signaturne države se morajo sporazumeti glede razoroževalnega programa, kakor ga predloži svet Društva narodov.

Živahnost od garancijskega pakta je misel mednarodne konvencije o razoroževanju in pričakovati je, da se še ojači, ko pride Macdonald na čelo angleške delegacije na bližnje zborovanje Društva narodov. Potem se ne bo mogel nihče odtegniti dolžnosti, da izreče jasno svoje mnenje k razoroževalnemu vprašanju, kajti svet hoče končno vedeti, kje stoji sovražnik človeštva. Vsi narodi so do skrajnosti naveličani sedanjega stanja in vsi zahtevajo pojasnila, ali jih državniki vodijo k miru ali k novi vojni.

Ameriška vlada je k načrtu garancijskega pakta v preteklem mesecu odgovorila, da je ona že leta 1921. pokazala, kako misli glede oboroževanja in razoroževanja. Takrat je dosegla pogodbo za oboroževanje na morju, v vprašanju oboroževanja na kopnem pa se ni dosegel še nikak uspeh. Ameriška vlada upa, da se vendar posreči doseči želen rezultat in pozdravlja vse tovarne poskuse.

Iz Rusije je došel odgovor, da se imta vprašanje oboroževanja in ustvaritve organizacije v svrhu preprečevanja vojn obravnavati povsem ločeno. Sporazum glede razoroževanja se lahko doseže brez sodelovanja Društva narodov na splošnem kongresu, ki bi se sklical v razpravljanje o tem vprašanju. Ni mogoče v vsakem mednarodnem konfliktu ugotoviti, kdo je napadalec in kdo napadeni. Od sedanjih razmerah bi bila organizacija, ustvarjena na temelju načrta za garancijski pakt, nezgodno sredstvo v rokah skupine veseli, voditi napram drugim državam agresivno politiko.

Tudi angleška vlada je odklonila načrt za garancijski pakt, toda šele pred sklicanjem sedanje konference in odklonitev je bila razglašena, ko je bila konferenca že odprta.

Vsekakor pa se mora beležiti, da misel razoroževanja dobiva vedno trdnjša tla in da se bo pri dobri volji vodilnih držav o tem vprašanju dalo doseči, kar se ob sedanjem pojavnem položaju pač doseči da.

Izpred sodišča.

— Sam si je zaračunal in še to pred. Šeeno precejšnje provizije poskušani trgov. Ški potnik H. Moškar ima še precej težko kazensko karto, v kateri je opleal 18 raznih predkazni, med temi tudi nekaj goljufij in tatvin. Poleg tega pa kazni, ki jih je dobil v Avstriji. Na svoje pooblastilo, katero mu je dala trdnja za šeleznino Zagran v Zagrebu, je pripeljal tudi svojo očeno opako, da je pooblaščen prejemati denar od raznih trdnj, s katerimi je napravil kupčijo. Zagonarjal se je, da si je pridržal provizijo, ker je denar nujno potreboval. Vendar pa mu kljub njegovim zagovorom vse to ni nič pomagalo in se je pomnožila njegova kazenska karta sproti za 4 mesečno težko jedo.

Nemcem raste greben!

Zahtevajo celo nemški jezik na sodišču.

— Beograd, 4. avgusta. (Izv.) Civačev beogradski »Dnevnik« prinaša zanimive podatke o zahtevah, ki so jih postavili Nemci na včerajšnji seji glavnega odbora v Zemunu novi vladi. Nemci zahtevajo: 1. Cerkevno šolsko avtonomijo, glasom katere lahko ustanovljajo konfesionalne ljudske in srednje šole pod upravo posebne cerkvene nega sveta. Te šole naj vzdržuje država. 2. Nemci zahtevajo nemško občinsko upravo, kjer so v večini; 3. nemški jezik na sodiščih; 4. vpoštevanje Nemcev pri razdelitvi zemlje; 5. podpiranje nemških gospodarskih podjetij; 6. nemško mesto v prosvetnem ali verskem ministristvu; 7. službovanje nemških rekrutov v kulturnih krajih države.

Fašistovski narodni svet.

Mussolinijev govor.

— Rim, 4. avgusta. Fašistovski narodni svet, ki je zboroval v soboto, je bil dobro obiskan. Glavna točka na zborovanju je bil govor predsednika Mussolinija. Rekel je: Vprašali bodo nasprotniki, ali je govoril načelnik stranke ali načelnik vlade. On odgovarja, da govori prvi in drugi, ker oba elementa tvorita samo eno popolno enoto, sta samo dve lici enega in istega individua, dve delavnosti iste narave. Pozdravlja vse, ki so prišli z dežele, naglašajoč, da treba napraviti fašizem za prevladajočo podedljivi fenomen. Fašisti z dežele so najsolidnejši in kmetski vojaki najbolj disciplinirani. Sklicani ste, da daste stranki vladu, ali ta vlada mora imeti direktive, ki izidejo iz vašega zborovanja. Govoril je o potrebi čiščenja v stranki in pomirjevanja duhov, ali dočim fašisti kličejo po slogi, miru in normalizaciji, ne spregovore nasprotniki nobene besede o ponehanju njihove sovražnosti. Novo vodstvo stranke bo imelo stroga navodila in odstranjeni bodo vsi omahljivi in neodločni, vsi, ki so že z eno nogo na strani, da ne bodo v breme stranki in da bi taka masa ne ovirala fašistovskega pohoda v bodočnost. Neki nemški filozof je rekel: Živel sem nevarno. To naj bo parola mladega tr-

pečega italijanskega fašizma, ki pomeni pripravljenost za vsako nevarnost in žrtve, ko gre za obrambo domovine. (Ploskanje.)

SEJA GLAVNEGA ODBORA NEMŠKE STRANKE.

— Zemun, 4. avgusta. (Izv.) Včeraj se je vršila seja glavnega odbora nemške stranke iz Vojvodine, na kateri je poročal posl. dr. Kraft o stališču nemškega kluba tekotom prejšnje in sedanje krize ter za bodočnost. Na koncu seja se je sklenila resolucija, v kateri se odobrava delovanje poslaniškega kluba in posebej delo posl. dr. Krafta. Nadalje volj resolucija, da sprejema novo vladu z zadovoljstvom.

JOVANOVIĆ OSTANE PREDSEDNIK NARODNE SKUPŠČINE?

— Beograd, 4. avgusta. Vprašanje skupščinskega predsednika je zavzelo čisto teoretični značaj. Po dosedanjih parlamentarnih praksih in v smislu pravilnika skupščine se voli skupščinsko predsedništvo za ves čas rednega in v to periodijo spadajočega izrednega zasedanja. Zaradi tega smatrajo tukajšnji pravno znanstveni krogi, da skupščina ni primorana voliti novega predsedništva. Vaš dopisnik se je včeraj o tem vprašanju razgovarjal s skupščinskim predsednikom g. Jovanovićem, pri čemer je imel vtis, da ostane morda g. Jovanović še nadalje na svojem mestu.

NEMCI POZVANI V LONDON

— London, 4. avgusta. (Izv.) Na sobotni plenarni seji, na kateri se je dosegel vsestranski sporazum, je Macdonald prijel Herriota za roko s besedami: »Sedaj smo si edini. Samo zlojede nas še lahko loči!«. Herriot je odgovoril, da se z njim raduje ves francoski narod radi tega soglasja. Na to je Macdonald predložil koncept pisma, v katerem vabi Nemčijo, naj imenuje svoje delegate in naj odpotuje delegacijo v ponedeljek v London radi razgovorov o favdih Dawesovega načrta.

SESTAVA NEMŠKE DELEGACIJE.

— Berlin, 4. avgusta. (Izv.) Nemško delegacijo bodo tvorili ministrski predsednik dr. Marx, zunanji minister dr. Stresemann in finančni minister dr. Luther. Delegacijo bo načeloval ministrski predsednik dr. Marx. Tajništvo delegacije je po verjetno generalnemu direktorju Schubertu.

Politične vesti.

— Kaj zahtevajo radičevci. Med pogorji, ki jih stavijo radičevci Davidoviču za podporo njegove vlade, je tudi zahteva, da Davidovičeva vlada izroči Radičevi stranki portfelj ministristva zunanjih del in ministristva vojne in mornarice. Ako Davidovičeva vlada ugoditi tej zahtevi, lahko mirne duše trdimo, da zabije s tem žeblje v krsto Jugoslavije.

— Vprašanje glede osebe pokrajinskega namestnika v Zagrebu še vedno ni rešeno. Za to mesto sta v kombinaciji dr. Lorković in dr. Tomljenović. Kakor poročajo listi, je dr. Lorković ponudbo, da postane pokrajinski namestnik v Zagrebu, odklonil. Z dr. Tomljenovićem pa niso zadovoljni ne radičevci, ne zajedničarji, zato iščejo tretjo osebo, ki bi bila vojna prevzeti to nezavidljivo dostojanstvo. Do sedaj še niso našli za to mesto pripravnega kandidata.

— Minister zunanjih del na Bletn. Beograđski listi poročajo, da je v soboto odpotoval iz Beograda na Bleđ ministar zunanjih del dr. Vojta Marinković, da poroča vladarju o raznih važnih vprašanjih zunanje politike. Da-li je odpotoval na Bleđ tudi vladni kurir, ki predloži kralju v podpis ukaze o premeštivanju in vpokojitvah uradnikov, o tem beograđski listi ne poročajo.

— Ministrska seja. Danes ob pol 17. se vrši seja ministrskega sveta. — Češko-slov. poslanik pri ministru dr. Marinkoviću. Včeraj je sprejel ministar zunanjih zadev dr. Marinković v.

avdienci čl. polnomočnega ministra in poslanika Šebo, s katerim je dije časa konferiral.

— Kongres za versko unijo na Velehradu. Na Velehradu se je 1. t. m. pričel kongres za ujedinenje cerkva. Kongresu je prisostvovalo 20 škofov, in sicer 10 iz Češko-slovaške, 6 iz Jugoslavije in 4 iz Poljske. Število vseh udeležencev znaša 350. Na kongresu je navzoč tudi znani pater Andrej Hlinka. Med prvimi referati je bilo poročilo profesorja teologije dr. Grivca iz Ljubljane.

— Madžarski tisk o konferenci Male antante v Pragi. Bivši madžarski minister za zunanje dela Gratz piše v »Pester Lloyd« o posvetovanjih Male antante v Pragi in pravi, da so zastopniki držav Male antante prišli do spoznanja, da Madžarska ni njih skupen sovražnik (1). Pravi namen Male antante je baie obramba proti napadnim nakanam Madžarske. Ker je sedaj to odpadlo, pa Mala antanta baie ni več smotna življenja, razen, če bi hotela propagirati interese vseh srednjeevropskih držav. Tu pa prihaja vsekako — po Gratzu — v uvaževanje Madžarska, ki se ji po zvezi z Malo antanto silno skomina.

— Silno oboroževanje sovjotov. Kakor poroča »Chicago Tribune«, je naročila sovjetska vlada v inozemstvu velike množine vojnega materijala. Zadnje mesece so kupili na Holandskem, v Italiji in Švici 700 aeroplanov, 40 tankov, 60 podmorskih čolnov in mnogo orožja.

Dr. M. T.

O TRAKULJAH.

V naših krajih nastopate pri človeku zlasti dve vrsti trakulj, ozka trakulja (Taenia solium) in progasta trakulja (Taenia mediocanellata). Prav redek pa je lentec ali široka trakulja (Botriocephalus latus), ki je zlasti razširjen v baltičskih pokrajinah, na Nizozemskem in ob Zenevskem jezeru. Zanimivo je, da preživi vsaka teh trakulj, ki so človeške zajedavke, del svojega razvoja izven človeškega telesa v drugem organizmu, in sicer ozka trakulja v prašču, progasta v govedi, lentec pa v škukah, ostrizih, lososih in drugih ribah.

Kakor znano, imajo trakulje obliko traka, ki postane do več metrov dolga in je nanizana iz samih členov. Prvi člen, ki je velik kakor bučica in ki ga pridozlovci imenujejo pripono, ima obliko glave. Pri ozki trakulji nosi spredaj venec gibljivih kvačic, za vencom pa četvero prisekov, s katerimi se pripne na steno tenkega črevesa. Progasta trakulja nima kvačic zato pa močnejše prisiske, lentec pa ima dve stranski žlebasiti sesalki. Pripna je matica, iz katere brstijo zaporedi nadaljnji členi, ki jih imenujemo odrivke ali proglosti. Prvi odrivki so zelo majhni in tanki, prostemu očesu nevidni, tako da navidezno tvorijo vrsto, ki ni dosti debelejši od navadne nit. Čim bolj so oddaljeni od pripone, tem večji postajajo odrivki. Pri ozki trakulji so najprej bolj široki kakor dolgi, v oddaljenosti približno 1 m so četverokotni, proti koncu pa bolj dolgi kakor široki. Vsek odrivke zase ima obojna spopolniva. Ako odrine mo ta odrivke med dvema steklenima ploščama in ga pogledamo proti luči ali ako pustimo, da se prišči na črni podlagi, opazimo v njem razprostrto vejato maternico. V maternici dozorelega odrivka je do 50.000 godnih jajčec. Ker pa nastavi trakulja v enem letu do 800 odrivkov, se razvije v njih do 40 milijonov jajčec. V vsakem jajčecu je zarodek, ki se mu pri ozki trakulji že poznajo kvačice. Od časa do časa se pa od trakulje ločijo cele skupine dozorelih odrivkov, ki prihajajo s človeškimi otrebki na gnoj, kjer zginejo in izpostijo jajčeca. Praščici pa radi rjejo po nesnagi in tako tudi po gnoju. S tem pričnajo kolobarjenje, ki ga moramo poznati, ako naj vemo, kako dobi človek trakuljo. Jajčeca se razvijejo dalje le, ako pridejo v praščih žledec. Tu raztopi želodčni sok jajčjo lupino. Ličinke se izpostijo, pridejo iz žledec v črevo, prevrtajo črevesne rese, krvni obtok pa jih raznese po vsem trupu v mišice.

— Tu se ličinke izpremene v ikro ali mehurnika, ki vbokava od površja čepku podobno uvihano pripono, na kateri je pri ozki trakulji že videti kvačice in prisiske. Ikra se v prašču dalje ne razvija in z njim tudi pogine. Zato je treba pravočasno drugega hranitelja — človeka. Ako uživa ta nezadostno soljeno in prekajeno, premalo kuhano ali pečeno svinjsko meso, pride ikra še živa v človeški žledec. Tu raztopi želodčni sok zunanjo kožico, pripna pa se izboči kakor uvihani prst na rokavici, se pričvrsti na steno tenkega črevesa in se začne členiti — razvija se je trakulja.

Na sličan način prihajajo jajčeca progaste trakulje v žledec govedi in od tod kot ikre v meso, jajčeca lenteca pa v žledec in meso raznih rib. Ako uživa človek surovo ali premalo kuhano goveje meso, dobi lahko progasto trakuljo, z lentecom pa se more oku-

žiti, ako zaužije premalo prekajeno meso lososa ali drugih rib. Sedaj tudi razumemo, zakaj se lentec zlasti pojavlja v pomorskih in jezerskih pokrajinah.

Ti zanimivi biološki odnošaji trakulj nam izpričujejo, kako nas priroda na eni strani ogroža, kakor nas pa na drugi strani tudi ščiti z zajedalnim štadijem, ki ga ima preživetni ikra v svojem mesnem hranitelju. Kajti vkljub ogromnemu številu do 40 milijonov jajčec, ki jih razvije trakulja v enem samem letu, so vendar obolenja za trakuljo precej redka. Še zanimivejši so odnošaji med hranitelji zelo razširjenih živalskih trakulj. Hranitelja z ikrami mora namreč požreti drugi, da dozori trakulja. Zato dajejo mišje ikre mačje, zajčje, ovčje in celo boljše pa pasje trakulje, osebno mnogo trakulje je v ribah in povodnih pticah, na pr. v drobu ključača, ki velja kot posebno slasten in ki ga seveda brez škode lahko uživamo, ako je dobro pražen.

Obenem nas ti biološki odnošaji uče, katere profilaktične naprave so potrebne, da preprečimo okužbo s trakuljami. Praščevim in govedim ni puščati na gnojišču, zlasti ne na taka, na katere se odtokajo človeški odpadki, ogledovanje mesa mora biti strogo in obvezno, skrbno pa se imamo varovati uživanju surovega, premalo kuhanega ali prekajenega mesa.

Znaki, ki jih povzroča pri človeku trakulja, so malo izraziti. Včasih sploh ne dela težav in jo spoznamo le na belih ali belkasto rumenih členih, podobnih širokim rezancem, ki odhajajo z blatom. Sem in tja nastopajo bolečine v trebuhu, opravljanje potrebe je neredno, tudi se lahko pojavi bljuvanje. Od splošnih znakov je omenjati utrujenost, poptrost in napadoma nastopajoč hud glad ali pomanjkanje teka. Reflektorično se lahko pojavljajo slinavost, razširjenje zenic, ščegotanje v nosu, glavobol in splošni krči. Lentec povzroči včasih teško malokrvnost.

Odpravljanje trakulje je resna stvar, ki se je sme lotiti samo zdravnik, ker so vsa sredstva, ki nam v ta namen služijo, bolj ali manj strupena. Pred odpravo se moramo prepričati, ali gre za trakuljo, ker boječ bolniki često zamenjavajo kepiče sluzi in ostanke jedil s členi trakulje. Ako ne najdemo jajec, ki jih je moči spoznati in poistovetiti pod drobnogledom, ali členov, se slednji po navadi odločijo, ako zaužije bolnik kak odvajalen lek. Odprava je popolna in učinkovita le, ako se odloči tudi pripna. Drugače se v kratkem celo trakulja iznova prične brstenje odrivkov, ki se kmalu pojavijo v blatu. Včasih odide cela trakulja nenkrat. Češče pa se odrgajo dolgi traki členov, na kar je po zaužitju glavnega leka treba krepkega odvajalnega sredstva, da se loči pripna. To je treba poiskati, ker je edini dokaz uspešne odprave. V ta namen zavijamo otrebke z vodo in jih precejamo skozi gosto sito ali skoz večkrat zložene razprostrte gaze. Tako še najlažje opazimo sicer težko vidno belo nitko, obstoječo iz tenkih prvih odrivkov in na nje koncu za bučico veliko glavico.

Konzulati v Ljubljani:

Češko-slovaška: Breg 8/I.
Belgija: Urad Ljubljanskega veleposla.
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepresežno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

3137/e

Organizatorično delo komunizma!

Kakor znano, je imelo predsedstvo izobraževalnega odbora komunistične internacionale koncem meseca januarja 1924. sejo, na kateri se je razpravljalo o reorganizaciji stranke. Pri tej priliki je bila sprejeta obširna resolucija, ki bi naj bila obvezna za vse države, v katerih se uvaja organizacija »po celicah« (Kaj so celice, razložimo spodaj!) in katera se je pokazala kot vrlo uspešna za organiziranje komunistične omladine.

Ta nova organizacija bi naj bila močno sredstvo za povzročitev revolucije, za uničenje buržoazije in za prevzem oblasti od delavskih mas.

Vsebinske rezolucije je v kratkem sledeča:

Ze II. svetovni kongres komunistične internacionale je odločil, da morajo sloneti temelji komunistične stranke v industrijskih podjetjih na celicah. Ker še to ni bilo n. pr. v Nemčiji izvršeno, je morala samo radi tega nemška revolucija koncem leta 1923. propasti.

Nova organizacija bi morala biti taka - le:

Temelj organizacije komunistične stranke so »celice«, ki se morejo ustanavljati v večjih industrijskih podjetjih. Vsi komunisti, zaposleni v enem takem podjetju, tvorijo celico tega podjetja. Ako sta v podjetju samo dva ali trije pristajajo komunistične stranke, se ti pridružijo drugi najbližji celici. Komunisti, ki niso zaposleni v tovarnah, delavnicah, trgovskih podjetjih itd., kakor n. pr. domača služinčad, sluga, portirji i. dr., tvorijo celice po ulicah in mestih, kjer bivajo. Vsi člani industrijskih celic, ki ne stanujejo v bližini svojega podjetja, se morajo vpisati pri okrajnem odboru onega mestnega okraja, v katerem stanujejo. Ta jih potem razdeli v ulične celice. Brezposelni pa ostanejo tudi nadalje člani celice onega podjetja, v katerem so bili nazadnje zaposleni. V malih centrih (manjših mestih in vaseh) se morajo ustanavljati homogene celice. Vsaka celica ima svoje predsedstvo iz 3 do 5 članov. Predsedstvo razdeljuje delo med svoje celične člane. Enega odreja za razširjanje stranknega tiska, drugega za propagando itg. V velikih mestih se celice združujejo v okraje ali distrikte, distrikti v okrožja, a vsa okrožja tvorijo krajevno organizacijo. V manjših mestih tvorijo distrikti krajevne organizacije.

Vsa težina dela politične organizacije leži na industrijskih celicah. One morajo voditi delavske mase, pripravljati jih za borbo ter jih voditi na bojno polje za ustvarjanje proletarske diktature. Nadalje morajo med delavstvom širiti komunistično propagando in komunistično literaturo ter voditi stalno borbo proti članom drugih političnih strank v posameznih podjetjih. Končno morajo individualno pridobivati delavce za svojo stranko, vršiti agitacijo po hišah in stanovanjih, poročati svojemu vodstvu o strankarski pripadnosti posameznikov, o njihovem političnem delovanju, o delovanju nacionalnih organizacij, kje se nahajajo skladi orožja itd.

To organizatorično delovanje komunistične stranke so naša državna oblastva do sedaj ugotovila. Nevarnost okuženja s komunističnim bacilom naših delavskih množic ni majhna in je nevarnost tem hujša, ker so se komunisti vrgli z vso energijo baš na našo delavsko mladino. Sadeve njihovih peklensko zamišljenih načrtov smo že videli v Trbovljah. Zato pa je dolžnost nas vseh, da ne pustimo iz vida naših delavskih mas in jih čuvamo pred strašno socialno bedo in nesrečo, pod katero ječi že čisto leto ubogo ljudstvo velike slovanske Rusije.

Prosveta.

— Tisoč in ena noč. Šopek pravljic iz Jutrovega. Jugoslovanski mladini povil An. rej R. ap. Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Ilustrirana s enim bar. vstikom in 16 slikami. Eleganten vezan s platnenim hrbtno 28 Din. Str. 115. Šest po. vestic. Solca nam daje, slik s svetlimi barvami, da nas dvigne iz težkih čustev pojave dobe, ki jo čutimo tudi mi malčki, ki nam ubija vse tisto lepo in dobro, kar hoče kiliti v naših dušah. — Da, solca in svetlih slik se hoče naš mladini, ki naj ji dviga fantazijo in pospešuje plemenite kili lepote in dobrote v mladih dušah. — Temu popolnoma odgovarja Rapetova knjiga, ki je šele prvi del mladinskih spisov iz Jutrovega, z vsemi časi tamonje dežele. Ze enkrat nam jih je dal šest: Ribič in duh. — Zgodba o grškem kralju in njegovem zdravniku Dubanu. — Čarobna svetiljka. — Zgodba o petem brivčevem bratu. — Pomorščak Sinbad. — Najdenčki. Vse so lepo ilustrirane, tako da otrok vidi tudi v podobi, kar bere. Slike so prav izborna pogoda, ne po vsebini in so delo našega ilustratorja Ivana Erbežnika, ki zna pogoditi vsebini in otroški duši odgovarjajoče. Knjiga je elegantno opremljena in vezana na hrbtno v platno, da bo tudi našim knjižnicam ustre. ženo glede trpežnosti ter so jim prihranjeni stroški za novo vezavo. Delo toplo priporočamo.

Šolstvo.

— Na državni kmetijski šoli na Grmu v Novem mestu se prične šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka: Celoletna šola je namenjena v prvi vrsti za učence iz vinorodnih krajev. Letna šola se prične začetkom novembra in traja do 31. oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola pa traja dve zimi po pet mesecev (od začetka novembra do konca aprila prihodnjega leta). Učenci imajo na zavodu vso oskrbo: stanovanje, hrano in pranje perila. Preskrbna se plačuje polletno naprej in znaša mesečno od 75 do največ 120 dinarjev, o čemur bo še odločilo kmetijsko ministrstvo. Na zavodu je tudi gotovo število brezplačnih in polplačnih mest, ki se oddajajo le revnejšim kmetijskim sinovom, kateri izpričajo svoje uboštvo s premoženjskim izkazom, oziroma z ubožnim izpričevalom. Prosilci za brezplačna in polplačna mesta se morajo zavezati, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Namen šole je sploh, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje, zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, prednost pred drugimi prosilci. Sprejemni pogoji so: 1.) Starost najmanj kot 16 in ne več kot 22 let. 2.) moralna neoprečnost. 3.) telesno in duševno zdravje. 4.) z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno, na celo polo in kolekovanane s kolekom za 5 Din in s kolekom za 20 dinarjev za rešitev. Prošnje je priložiti: 1.) krstni list, 2. domovnico, 3.) zdrav. izpričevalo, 4. zadnje šol. izpričevalo, 5.) navršeno izpričevalo, 6.) izjavo staršev, varuha, s katero se ti zavežejo plačati stroške šolanja. Kdor prosi za polprosto ali brezplačno mesto, mora priložiti: 1.) obvezno izjavo staršev ali varuha, da bo njih sin ali varovanec po končanem šolanju ostal na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrne zavodu stroške šolanja. 2.) ubožno izpričevalo, potrjeno od občinskega, župnega in davč. urada. Priloge, ki so izpričevala ali uradna potrdila (pod št. 2. 4. in 5.), je treba kolekovati s kolekom za 20 D, ostale priloge pa za 2 dinarja. Prošnje. pravilno kolekovane in opremljene s predpisanimi kolekovanimi prilogami se vlagajo do 15. septembra t. l. pri direktorju državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Bliznja pojasnila v vseh zadevah daje direktor šole.

Sokolstvo. RAZVITJE NARAŠČAJ-SKEGA PRAPORA SOKOLA V ŠISKI.

Včeraj v nedeljo je naraščaj šišenske. ga Sokola na svečan način razvil svoj pr. por. Ze v soboto na predvečer dogodka je priredil Sokol kumic je. Perkovi podoknik, co z bakljado. Z železničarsko godbo na čelu je odšlo Sokolstvo ob 21. pred stanovanjem kumice, kjer je pevski zbor »Šišenske čitalnice« zapel več pesmi, godba pa je zaigrala par komadov.

Včeraj popoldne pa se je na šišenskem trgu, ki je bil popolnoma v zastavah in okrašen, zbrala velika množica Sokolstvu naklonjenega občinstva, ki je prisostvovala lepe, mu razviti naraščajskega prapora.

Točno ob 15. so prispeli na trg, na katerem je bil postavljen slavnosten oder, So. koll. Člani in članice so se razpostavili v četverokotni okoli odra, naraščaj pa je sto. pil v sredino.

Starosta šišenskega Sokola br. Zakotnik je odšel nato po kumico g. Perkovo, na kar je sledila svečanost razviti prapora.

Starosta Zakotnik je stopil na oder, pozdravil je vse navzoče in predvsem kumico, obenem naglašujoč, da je danes napočil dan slovesa razviti naraščajskega prapora. Med drugim je dalje izjavil: Ta prapor, ki ga razvijamo, je videc simbol sokolske ideje in načel: to je gojitev bratstva, morale, krepost telesa, narodnosti in pomoč edinstveni državi. To so resnice neoporečne, neminljive, in v tem razvijam prapor. Kumica g. Perkova se je nato preselil na zahvalila za pozdrav; nato je pristopila in pričeala trak na prapor, ga zopet izročila starosti, ki je stopil pred naraščaj rekoč:

»Bratski naraščaj, izročam ti prapor, pod katerim goje sokolske ideje sokolske resnice. Posebno goji med seboj enakopravnost V Sokolstvu so združeni vsi stanoviti. V tem znamenju naj plapolja prapor nad vami. Izročam prapor praporščaku in čuvaj tega skrbno!

Praporščak Kovič je nato sprejel prapor v roke in prisegel, da ga bo vedno čuval in povsod in da ga bo neopačenega izročil svojemu nasledniku, kadar bo stopil v vrste članstva. Enako prisego je storil tudi naraščaj. Med izročitvijo prapora je železničarska godba zaigrala par komadov, na kar se je Sokolstvo po končani slavnosti strnilo v povorko in z godbo na čelu odšlo, razkalo skozi šiško, dalje po Gasliski, Kolodvorski in Frankopanski in Gosposvetski cesti ter se vrnilo v šiško na prostor, kjer bi se imeli vršiti javni nastop, ki pa je radi neugodnega vremena odpadel. Občinstvo je povsod prirejalo Sokolom viharne ovacije in jih obaspalo s cvetjem, znak, da uživa Sokol v šiški velike simpatije.

Današnje prireditve v Ljubljani.

Kino Tivoli: »Prokletstvo človeštva«. — Kino Ljubljanski dvor: »Tri ljubice grofa Marana«.

Nočno lekarniško službo imajo: Uster, Sv. Petra cesta. — Prohaska, Jurčičev trg; Jošt, Šiška.

Turistika in sport. DVOJNA ZMAGA S. K. PRIMORJA.

Vodnosportni prvak Slovenije 1924 in zmagovalec v pokalnih stafetah Jadranske Straže.

2. in 3. avgusta so se vršili na Bledu v okvirju mornariških dni Jadranske Straže vodnosportna tekmovanja za prvenstvo Slovenije 1924 in za prehodni pokal Jadranske Straže. Obeh tekmovanj so se udeležili dosedanjí prvak SK Primorje, Ljubljanski SK in SK Ilirija. Dvodnevna tekmovanja so se završila v najlepšem redu in soglasju ter so vsestransko uspela. Organizatorično in tehnično vodstvo je bila v rokah funkcionarjev Plivačkega združenja v Ljubljani. Borba je bila ostra, zmaga letos sila težka. Dosedanji prvak je trčil na izredno plavalo, ne moči Ljubljanskega SK in SK Ilirije, pri prvem na dobre plavalce, pri drugem na dobre plavalke in skakače. Primorje pa je posvetilo pozornost vsem panogam in program ter na ta način po hudem boju zaslužen odneslo zmago. Pohvaliti moramo z malo izjemo vaterpolskega igrarja vsestransko fairness vseh tekmovalcev, medsebojno spoštovanje, skoro brezizjemno objektivno sojanje. Vse to kaže, da se bližamo boljšim razmeram v slovenskem sportu in lepši bodočnosti. V imenih zmagovalcev se kažejo novi talenti, ki bodo še napredovali in se poglobili. Dosegli so se sledeči rezultati:

100 m sen. sprint: Vrečko (Primorje) 1.26, Jenko (LSK), Spilhal (Ilirija). 400 m prsno: Kern (P) 7.37/4, Trnkoczy (LSK), Bleiweis (LSK). 100 m hrbtno: Medved (LSK) 1.52, Sancln (P), Zupančič (I).

50 m sen. sprint: Jenko (LSK) 34, Vrečko (P), Spilhal (I).

Stafeta 4 krat 100 m gosp. prosto: za prehodni pokal Jadranske Straže: SK Primorje 6.22.

20 m prsno: Kern (P) 3.33/4, Trnkoczy (LSK), Lukan (LSK).

Potapljanje: Medved (LSK) 36 m, Knez (LSK), Pegan (P).

50 m jun. sprint: Spilhal (I) 36/4, Bleiweis (LSK), Jenko (LSK).

100 m stransko: Vrečko (P) 1.33/4, Oberiegner (P), Bleiweis (LSK).

50 m dame sprint: Černetova (I) 47/3, Erbežnikova (P), Prekuhova (I).

Stafeta 4 krat 50 m gosp. prsno, stransko, hrbtno, sprint: Ljubljanski SK, 2.43/1, SK Primorje, SK Ilirija.

Stafeta 4 krat 100 m dame prosto za pokal Jadranske Straže: SK Ilirija 7.13/1, SK Primorje, Ljubljanski SK.

1500 m prosto: Trnkoczy (LSK) 31.20/4, Kern (P), Švigelj (LSK).

300 m dame prosto: Erbežnikova (P), Premelčeva (P).

Skolki senjorji: Kordelič (I), Kavšek (I), Junes (P).

Skolki juniorji: Poljanec (I), Seunig (I), Sajovic (P).

Waterpolo: Ljubljanski SK : SK Primorje 3:0, Ljubljanski SK : SK Ilirija 1:0, SK Primorje : SK Ilirija 2:0.

Končna klasifikacija za prvenstvo Slovenije 1924: SK Primorje 70 točk, Ljubljanski SK 68, SK Ilirija 51.

Klasifikacija za pokal Jadranske Straže: SK Primorje 16 točk, SK Ilirija 12 točk, Ljubljanski SK 8.

MEDNARODNE TEKME.

— Zagreb, 4. avgusta. Vienna : Concord 3:1, Vienna : Gradjanski 3:0.

NAŠI VESLAČI V TUJINI.

— Curli, 4. avgusta (Izv.) V Curliu so se vršile mednarodne veslaške tekme, katerih se je udeležila tudi jugoslovanska reprezentanca. Našo reprezentanco so tvorili veslači splitskega veslaškega kluba »Gusar«. V osmerki so se plasirali na peto mesto.

— Izlet na Nanos, ki ga je priredilo Planinsko društvo, kakor vsako leto običajno o tem času, je uspel izborni. Izletnikov je bilo okoli 150 in sicer iz Trsta, Gorice, Krasa, Vipavske doline, Goriške in celo iz Idrije. Izvršilo se je vse v dobrem razpoloženju klub ne baš ugodnemu vremenu in v najlepšem redu. Varnostnih organov je bilo mnogo, ali ugotoviti so mogli le mirno in lepo vedenje slovenskih izletnikov.

Julijska Krajin.

— Sokolski kroj v »Piccolu«. Iz knjige dr. Pivka »Kazanska noč« prinaša tržaški »Piccolo« nekaj podatkov, navaja njegov živitopis in dostavlja, da da so dr. Pivkove knjige proti Avstriji danes najprikljubnejše čtivo med Slovenci. Prinaša tudi sliko dr. Pivka v sokolskem kroju. »Edinstvo« omenja k temu, da se zaradi sokolske košulje v »Piccolu« ne podere nobena italijanska hiša v Trstu in da bi sokolski kroj nikakor ne ogrožal velike Italije, ako bi ga zopet dovolila svojim slovanskim državljanom.

— Iz Istre. V Prebreno se je vrnil po 9. letni odsotnosti Ivan Prašelj. K vojakom je odšel 19 let star v marcu 1915. Od takrat dalje ni bilo o njem nobenega glasu. Ko je prišel domov, je hodil nekaj časa okoli do mačih, ne da bi se dal spoznati. — Po majo, gih vseh ugižajo, kako je to, da imajo otroci v svojih šolskih spričevalih vedno, ma samo dobre rede, ne znanja pa nič. Na učili so jih peti italijansko, ali čitati, pisati, računati, vse to je skrajno pomanjkljivo in očitno je, da šola ne vrši svoje naloge niti z daleka.

— Čitalnica v Ilirski Bistrici proslavi 10. tm. 60.letnico svojega obstanka. Proslavna prireditev se bo vršila na občinskem vrtu. Spored je raznovrsten.

— V Sežani so proslavili s primerno prireditvijo 30.letnico tamkajšnjega gasilnega društva. Vprizorili so tudi težko gasilsko vajo. Načelnik škrinjnar in odbornik Merlak delujeta pri društvu od prvega početka.

— V Zakočju v Baški dolini delajo novo mlekarno. V Stržišču posluje že dalje časa mlekarna, urejena po švicarskem sistemu.

— V Idriji so vprizorili diletantje že dve predstavi. Schönherrovo dramo »Satan, ska žena« je vspešno došlo. Obisk je bil izboren. Italijanska oblast naj vrne Idrijo, nom njihovo gledališče! V bližini Trebnove hiše je bila vržena bomba. Fašisti so napravili pred gradom demonstracijo in osumljenec je bil takoj izpuščen na svobodo.

— Soško hidroelektrično podjetje. Pripravljali odbor za to podjetje je vložil svojčas prošnjo za koncesijo izrabljanja vodnih sil iz Soče pri Solkanu na pristojno ministrstvo. Sedaj je došel iz Rima odgovor, da je prečinja ugodno rešena.

Mornariški dnevi na Bledu 2. in 3. avgusta 1924.

Zopet smo vpleljali v Sloveniji nacionalno prireditve, ki bo po vsej priliki postala trajna ustanova našega nacionalnega napredovanja. 2. in 3. avgusta so se na Bledu vršili »mornariški dnevi« Jadranske Straže, kojih namen bo buditi v slovenskem ljudstvu zmisel za jadransko bodočnost države, razumevanje pom. življenja, ljubezen do morja, skrb za pomorsko obrambo. Ta osnovna ideja »Jadranske Straže« naj prodre v slovensko ljudstvo na vsakoletnih »mornariških dnevih« na Bledu, ki bodo združeni z velikimi vodnosportnimi tekmovanji, cvetličnimi korzi, koncerti, večernimi razsvetljavami jezera in splošno ljudskimi vesellicami. Letos se je v tem širokopoteznem oziru storil začetek. Program pa se je letos le delno izvršil. Nepreračunljiva svojeglavnost vremena je v soboto jutraj dala krasno jutro z vročim popoldnevom, proti večeru oblačno nebo, nato pa zvezdno nebo. Tem večje je bilo iznenadenje v nedeljo jutraj z nizkim oblačnim nebom in s sledočim deževnim popoldnevom, ki je skvaril nadalje prireditve letošnjih mornariških dni. Program se je torej mogel izvesti le delno. Vršila so se vodnosportna tekmovanja za prvenstvo Slovenije in za prehodni pokal »Jadranske Straže«, cvetlični korzo, sijajna serenada pred kraljevskim gradom Suvoorom, komerz v Zdraviliškem domu ter v nedeljo zvečer koncert v Kazini. Tudi cvetlična dneva sta se le delno izvršila. Radi slabega vremena je občinstvo bežalo domov. Cvetlična razprodaja v korist »Jadranske Straže« se torej ni mogla izvesti do kraja.

Vodno-sportna tekmovanja

so se začela v soboto dopoldne, nadaljevala popoldne in zaključila v nedeljo zvečer. Ze nekaj dni prej so odšli neki funkcionarji »Ljubljanskega plivačkega združenja« na Bled in pripravili pred Toplicami potrebne vodne naprave za vodno-sportna tekmovanja. Med temi moramo v prvi vrsti imenovati starostu slovenskih sportnikov, inženjerja Bloudka, ki je vse priprave izvedel brezhibno in tako omogočil regularen potek teh prireditev. Ob strani mu je stal g. Savo Sancin, znan organizator ljubljanskega sporta, ki je oskrbel ekspedicijo ljubljanskih tekmovalcev s primerno prehrano in prenočitvijo. Tekmovanja sama je vodila posebna sportno-sodna komisija pod vrhovnim vodstvom predsednika plivačkega združenja gospoda dr. F. Meyerja in vrhovnim sodnikom g. dr. F. Zupancem. Pri tekmovanjih so sodelovali tekmovalci S. K. Primorja, Ljubljanskega sportnega kluba in S. K. Ilirije. Prvi je branil prvenstvo Slovenije 1922. V celoti bodo ostale te dvodnevne sportne prireditve najlepše in najbolj napeta tekmovanja, kar jih je videla Slovenija v zadnjih letih. Od prvega dneva prav do zadnjega trenutka se je bila najostrejša borba za prvenstvo Slovenije 1924. Diferenca med točkami, ki sta jih dosegla S. K. Primorje in L. S. K. je bila stalno minimalna in je enkrat prehajala v prid enega kluba, drugič v prid ostalega kluba. Končno je tekmovalstvo dospelo na neodločeno višino enakih točk, ki se je izpremenila v zmago S. K. Primorja le z malim uspehom v umetnih skokih. Vsi trije klubi so postavili številne plavalce in plavalke ter se od točke do točke v pravi sportni slogi borili za razpisane pokale. LSK je dominiral v izvrstnih moških plavalcih, do čim so mu skoro popolnoma manjkale dame. S. K. Ilirija je zopet prevladoval z dobrimi plavalkami in s skakači, pa so ji manjkali dobri plavalci. S. K. Primorje je imelo svoje sile enakomerno razdeljene na vse panoge in s tem odneslo povsem zaslužen zmago. Kakor pa so ta tekmovanja v sportnotehničnem oziru popolnoma zadovoljila, tako ne moremo reči o zanimanju od strani občinstva, ki še vedno ne kaže razumevanja za tako odlično panogo telesa zdravstva in telesnega izpopolnjevanja, kakor je ravno vodni sport. Morebiti se bodo razmere izboljšale in pride čas, ko bodo ta tekmovanja postala naša najbolj popularna prireditve, družabni in sportni višek poletnega časa in poletne sezone na Bledu. Upajmo, da bodo tedaj naši sportniki želi poleg notranje zadovoljnosti še primerno javno vpoštevanje in ter odlikovanje. O podobnih uspehih tega tekmovanja poročamo v sportni rubriki. Prvak Slovenije v vodnem sportu 1924 je zopet S. K. Primorje, isti klub si je osvojil tudi trojevo »Jadranske Straže«, prehodni pokal v stafetah. V prvenstvenem tekmovanju se je na drugo mesto plasiral LSK, na tretjem mestu S. K. Ilirija.

Cvetlični korzo

se je vršil ob 16. uri. Ob pristanišču Zdraviliškega doma se je ob tem času nabralo okrog 40 leno okrašenih ladij, odkoder se je nato pomikala vodna povorka ob ohali mrtvo hotela Malnar, Tonlic, Vile Terezine, hotela Petran do gradiča Suvoora in nato nazaj do izhodišča. Na čelu je jadralska godba Dravske divizije pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Čerina. Godba je svirala na podu, ki sta ga nosila dva čolna. Ob obrežju se je nabralo številno občinstvo, ki je občudovalo iznajdljive okraske na poednih ladjah. Posebno pozornost je vzbujala lovska kočja, imenovana Petrova kočja. Na oknih so se sedele ptice ujele, pred hišnimi vrati je prežala lisica; kočjo je veslal postaven lovec.

Izvirni je bil tudi kozolec z žitnimi snopi in z makom. Sledili so še drugi elegantni čolni v galazastavih. Izredno je ugajal čoln s tremi ladi. Juriya, sestojela iz g. predsednika »Jadranske Straže«, dvor. svet. dr. Marna, dr. Fr. Skaberneta in arhitekta Kocha je prisodila I. nagrado gori imenovan Petrovi kočji g. Filipa Paplerja (Din 1500), II. nagrado kozolecu, g. Anice Stuchlyjeve (sliko akad. slikarja g. Rud. Marčiča), III. nagrado g. Luckmanu za elegantni čoln z galazastavicami (srebrna doza). Juriya je v ostalem soglašala v tem, da bi I. nagrado zaslužili ladi g. Angelice Černetove, to da ti ladi so se že prejšnja leta nagradili. Posebno pohvalo je juriya izrekla tudi rož. dekorirani ladi g. Toennisa in belovijoli. časti ladi g. dr. Ferjančiča. Kr. dvojica, ki se je med cvetličnim korzom nahajala na lovu v Bohinju, ni mogla slediti korzu. Pač pa so z okna pokazali prestolonaslednika kraljica Petra, pokrovitelja »Jadranske Straže«, ki ga je povorka navdušen pozdravila.

Veslaške tekme

se je udeležilo manjše število čolnov. Sportni čolni so sploh izostali. Pri pletnah je dohbil I. nagrado g. Al. Mihelič (800 Din), II. nagrado g. J. Vidic (400 Din), III. g. Fr. Papler (200 Din).

Beneška noč na jezeru.

Ob pol 21. uri se je začela splošna razsvetljava blejske obali. Skoro vsa obala je oživila v tisočih lučkah. Na vseh stransh so goreli kresovi. Po jezeru so se premikali čolni z lampijonski ter se združili pred gradičem Suvoorom. Na obali pa se je pri gradiču nabrala 5000 glava množica, ki je zadivila uživala nepopisni prizor beneške noči na Bledu s serenado Nj. Vel. kralja in kraljice. Godba je intonirala »Bože pravde«, nakar je pevski zbor »Glasbene Metlice« iz Ljubljane odpel tri slovenske pesmi. Med serenado in petjem se je kr. dvojica dvakrat prikazala na balkonu, poslušala slovenske pesmi, sprejemala udanostne ovacije tisoč glave množice in sledila divnemu prizoru kresne noči. Pirotehnične kresove je vodil g. H. Zak, strokovnjak na tem polju. Visoko v nočno nebo so švigale rakete v vseh mogočih barvah. Kres se je otvoril s častnim bombardiranjem, sledile so bajne ognjene slike: tisoč in ena noč, solca, pahlače itd. Višek so dosegli kresovi s pirotehnično sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je sijajno uspela in zadivila ves Bled. Grad in otok sta bila bengalično razsvetljena. Po končani serenadi so se čolni razšli, deloma so odpluli do Zdraviliškega doma, kjer se je do ranega jutra vršil komerz s petjem in plesom.

Koncert v Kazini.

Slabo vreme je skazilo ves nedeljski program. Opoldne je začel rosiť droben dež s prav nizkimi in temnimi oblaki. Cvetlični dan in veselica se nista mogla vršiti. Pač pa se je vršil zvečer v priključnih prostorih apartne Kazine koncert, ki je bil prav dobro obiskan in ki je tudi družabno privabil najodličnejše blejske goste na nacionalno prireditev »Jadranske Straže«. Koncert se je otvoril z nagovorom predsednika »Jadranske Straže« dvor. svet. dr. Marna, nakar je sledila razdelitev nagrad in koncertni program, sestojel iz pevskih točk »Slovenskega kvarteta« gg. Banovca, Pečenka, Završana in Zupana, iz klavirskih točk, ki sta jih mojstrsko izvajala domača umetniška gospod Trost in ga. sopraga ter iz vijoliških komadov, ki jih je sila sugestivno zaigrala ga. Brandi-Pelikan iz Maribora. Med prisotnimi smo videli gospe mnogih bivših ministrov ter odlične letovističarje. Koncert se je zaključil s popolnim umetniškim in družabnim uspehom.

Za mornariška dneva »Jadranske Straže« je vladal po vsi Sloveniji izredno velik interes. Na Bled so v soboto ves dan vozili napolnjeni vlaki in ob 1. je morala državna uprava vstaviti poseben vlak, da je zmogla promet. Upajmo, da bo prihodnje leto vromensko naklonjeno sijajni misli mornariških dnevov v Sloveniji in da bodo odlični postali faktični vsenarodni prazniki naših pomorskih idej. Letos so se zaenkrat položili temelji in prirediteljem, celokupnemu odboru »Jadranske Straže« v Ljubljani in posebnemu odboru na Bledu gre za letošnji trud vsa čast in vsa zahvala naše javnosti.

„Stenicol“

najboljše sredstvo proti stenici. — Glavna zaloga: Drogerija A. Karp, Ljubljana, Židovska ulica 1. 4057

Darila.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca julija 1924. sledeče prispevke:

I. Podružnice: Slovenjgradec, m. 561.25 Din, Novo mesto, 2. 603, Brežice 617, Maribor, 2. 500, Soštanj 79, Krško, m. 600, Ljutomer, m. 900, Celje, m. 850, Gornji Grad 1400, Ribnica na Pohorju 110, Litija 300 Ljubljana: I. ljubljanska m. 1193, šentpeterska, 2. 1468, skupaj 9079.25 Din.

II. Nabiralniki: Restav. Narodni dom v Mariboru 28 Din.

III. Obrambni sklad: H. Lapova, Ljubljana (za Vrhovnikov kamen) 50 Din; šent. Jakobsko, trnovska 2. podruž. Ljubljana (za Vrhovnikove kamne 210.75 Din; Jostipina Blumauer, Ljubljana 50 Din; skupaj 310.75 dinarjev.

IV. Razni prispevki: Nelmenovan, Ljubljana Din 14, I. Perdan, prispevek od družb. vžigalci 9280, I. Perdan, Ljubljana, prispevek od družb. čaja 1000, Franjo Kr. sper, Črnomelj, mesto cvetk pok. Kloti dr. Hubadovi 50, posojilnica Logatec 250, Kor. linska tovarna, Ljubljana 250, Jostip Hermina in Anica Rustja, Šiška 9, C. M., Ljubljana 10, C. M. podružnica Litija, dar kluba »Muhac« za IV. Vrhovnikovo knjižnico 150, uprava »Slov. Narod«, Ljubljana 100.50 D. Skupaj 11.113.50 Din. Vsota vseh prispevkov 20.531.50 Din.

Darujte za sokolski Tabor!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1924.

Naš postulat.

V vulgarnem tonu pocestnih pretepačev reagira »Slovenec«, ki je zdaj v Sloveniji uradno glasilo nove vlade, na naš nedeljski uvodnik, v katerem smo čisto nepristransko označili Davidovičev kabinet kot vlado koncesij. Med vsemi koncesijami je klerikalce najbolj spekla ona gospodarsko - socialnega značaja. Tu je bila in ostane SLS najbolj občutljiva, in sicer iz dveh razlogov. Prvič zato, ker je njen obstanek odvisen od razpoloženja nižjih in srednjih slojev, ki so v klerikalnih rokah politično in socialno testu. To testu gnete klerikalizem po svoji volji in ga oblikuje tako, kakor mu pač kaže. Čisto naravno, da je treba dati tem siromakom tu in tam tudi košček kruha, ker bi sicer obrnili svojim gospodarjem hrbet. Zato so klerikalci socialno orientirani v smislu programa levičarskih strank, dasi večinoma samo teoretično in toliko, kolikor ta orientacija ne zadene njihovih žepov. To je drugi razlog, da SLS tako rotni in besni proti drugim meščanskim strankam.

Danes menda ni človeka, ki bi ne priznaval, da stoji človeška družba v znamenju pokreta za zboljšanje socialnih razmer. Cerkveni kapitalizem se razlikuje od posvetnega v toliko, da se skriva za izrazito socialističnim političnim programom, da je pobral od levičarskih strank vsa moderna socialna gesla, s katerimi lovi mase v svoje mreže. Toliko perfidnosti in farizejstva, toliko zavijanja in hinavščine, kakor jo uganja SLS, ne pozna nobena druga stranka. Klerikalizem se boji za svoje bogastvo; cerkvenim bogostem, ki se de na težkih milijonih, se tresejo hlače pred nevarnostjo socialne revolucije, ki seveda ne pozna razlike med bogatim samostanom in navadno akcijsko družbo. In ker klerikalizem dobro ve, da so začele tudi mase ponekod že misliti z lastno glavo, hoče na vsak način preprečiti, da nižji in srednji sloji ne pridejo do njegovih latifundij, industrijskih podjetij, denarnih zavodov in drugih kapitalističnih ustanov. Tu mu pomaga jezuitska moralna. Potomci jezuitov so obekali ovojčjo kožo socialne pravičnosti in stopili med ljudstvo s političnim evangelijem, ki je v bistvu popolnoma enak raznim socialističnim programom. Toda njihova praksa gre samo do lastnega žepa, ki mora ostati nedotaknjen.

Zato razumemo tudi božjastne krče, ki so se polastili SLS na podlagi naših izjavljanj o neizbežnih koncesijah nove vlade na račun pridobitnih krogov. Prav dobro vemo, da bi klerikalizem rad ustregel uradništvu in delavstvu, da bi rad zboljšal naše obupne socialne razmere, toda vse to naj bi šlo na račun pridobitnih krogov, ki niso klerikalnega mišljenja. V tem je bistvo socialne orientacije SLS. Da se mora napredni trgovec in obrtnik temu odločno upreti, je menda jasno. Če se bo torej zamoglo »koncedirati« onim srednjim in nižjim slojem, o katerih meni »Slovenec«, da jih je bivši režim pustil strdati, zahtevamo z vsjo odločnostjo, da padejo posledice teh koncesij na vse pridobitne kroge brez razlike. Med te spadajo tudi vsa klerikalna podjetja, samostani, cerkvena veleposrestva, graščine in drugo cerkveno imetje, ki ga je pri nas dovolj, da lahko prevzame velik del davčnih ali kakršnihkoli drugih bremen, ki bi bila potrebna za zboljšanje socialnega položaja našega proletariata. To je postulat, od katerega ne odstopimo niti za las. Če je nova vlada res vlada pravice in pravičnosti, mora tudi to dokazati. Na ostalo »Slovenčev« čvakanje ni vredno odgovarjati, ker smo načelni nasprotniki demagogstva.

— Občni zbor »Narodne tiskarne« se vrši danes ob 17. v prostorih uredništva »Slovenskega Naroda«.

— OKLIC. V dnevi od 15. do 25. avgusta 1924 se vrši v Ljubljani IV. Ljubljanski vzorčni velesejem pod pokroviteljstvom Njeg. Vel. kralja Aleksandra I. Razstavljajci in obiskovalci so pripravljeni iz vseh pokrajin naše države, pa tudi iz inozemstva se bo ulil velik dotok gostov v našo belo Ljubljano. V teh dneh, ko se bo zbralo v našem mestu na tisoče in tisoče tujcev, in ker je velesejem v prvi vrsti za nas Slovence velikega narodnogo-spodarskega pomena, se mora naša mesto še posebej zavedati svoje dolžnosti, da gre po možnosti in drage volje prirediteljem na roko. Ljubljana uživa sloves, da zna sprejemati goste s pravo jugoslovensko gostoljubnostjo, kar je že večkrat dokazala. Pokazimo tudi sedaj našim bratom s juga in s severa ter drugim, ki prihajajo k nam z dobrim namenom, da smo tudi vredni tega slovesa: Vsak naj se počuti v naši sredi kot doma. Ker bo letošnji velesejem združen z lovsko, planinsko in živinsko razstavo in si mora urad Ljubljanskega velesejma pravočasno preiskrbiti sadošno štirilo prenočišč, vabi

mestna občina na prošnjo predsedstva Ljubljanskega velesejma cenjene so meščane, da se prilase vsi oni, kateri bi za časa velesejma ali tudi samo za nekaj večerov dali na razpolago prenočišča (posteljo ali divan), seveda proti plačilu. Stanovanjskem odseku bo dobrodošlo vsako prenočišče, tudi zasilno ali več postelj v eni sobi. Priglasje sprejema stanovanjski odsek IV. Ljubljanskega velesejma tudi pisмено z navedbo cene prenočišča za en večer.

Mestna občina.

— Klerikalci delijo koncesije Nemcem. Kakor znano, je bila pod prejšnjim prosvetnim ministrom Pribečevićem odpravljena takozvana nemška gimnazija v Ljubljani, ker niso bili več podani pravni pogoji za njen obstoj. Radi te odredbe je imel ravnatelj tega zavoda nekaj učnih moči odveč, katere je stavil na razpoloženi s prihodnjim učnim letom. To se pravi, ti profesorji bi si morali poiskati novih služb najbrže izven Ljubljane. Eden teh odvisnih profesorjev se je obrnil na svojega političnega somišljenika, klerikalnega poslanca S. v Beogradu, proseč ga od pomoči. Kakih deset dni pred rešitvijo zadnje vladne krize pa je dobil prošnec iz Beograda pisмено obvestilo: »Bodi brez skrbi. Jaz postanem najbrže prosvetni minister; vse ostane kakor doslej.« To pismo je veleznačilno, ker je jasna priča, da so imeli klerikalci pakt glede vstopa v vlado že davno perfekten, znali pa so ga skrbno skrivati. Da so pripravljali dati Nemcem poleg nadaljnje obstoja nemške gimnazije v Ljubljani tudi še druge koncesije, je samo ob sebi umljivo. Režim »pravičnosti, zakona in reda« se more vzdržati na krmilu samo s pomočjo Nemcev, Turkov in boljševikov! Uboga jugoslovenska država!

— Svoje somišljenike opozarjamo, da je mogoče vlagati reklamacije za bližnje občinske volitve samo še dva dni. Nobena poznejša zahteva popravka ne vpliva na sestavo volilnega imenika, po katerem se bodo vršile te razpisane volitve.

— Nehvaležnost je plačilo sveta. Pišejo nam: Direkcija pošte in brzojava za Slovenijo obstoja v Ljubljani šele od preobrata. Težko nalogo ustanovitelj te direkcije je prevzel g. direktor dr. Janko Debeljak. Koliko iniciative, vstranosti in naporne dela je bilo v to treba, če pomislimo, da ni bilo takrat ne prostorov, ne opreme, niti potrebnih pripomočkov in vrhuteja je imel dr. Debeljak le peščico v administrativni službi sposobnih ljudi na razpolago. — Njegova jeklena vstranost je zinagala, organiziral je direkcijo, posrečilo se mu je dobiti primerno poslopje in tako je sedaj ljubljanska pošta direkcija ena prvih v Jugoslaviji. In delal je neumorno na izpopolnitvi pošne službe. Cesto, ko so tiste nizke duše, ki sedaj proti njemu rujejo in ga krivično vlačijo po časopisih, že sladko spale, je gorela luč v njegovi pisarni, ker se je nagomililo toliko dela, da ga ni bilo mogoče rešiti podnevi. Sedaj, ko mu je duševno delo že skoraj izčrpal, sedaj nima javnost zanj niti najmanjšega priznanja in brez povoda se mu hoče dati v plačilo — upokojitev. Ali je res umrl v Jugoslaviji vsak čut pravice in poštenosti? — Skrajno krivično in vsega obsobjana vredno bi bilo, ako bi se to zgodilo zgolj na temelju krivične gonje, ki so jo proti g. direktorju uprizorile gotove očitno zainteresirane osebe. Sicer pa zahteva že čut pravičnosti, da se dā vsakomur, ki je česa obdolžen, prilika za obrambo in zagovor. Pri nas pa se namerava zaslužnega uradnika kar kratkim potom postaviti na cesto. To je javen škandal, o katerem naša javnost ne bo molčala.

— Redek jubilej. Vpokojeni nadučitelj g. Martin Breznik slavi danes 55letni jubilej mature na ljubljanskem učiteljskem. Ob tej priliki mu njegovi tovariši, člani Društva vpokojenega učiteljstva iskreno čestitajo, zahvaljujoč ga za vso požrtvovalnost na pram kolegom, kakor tudi za vse zasluge, ki si jih je pridobil kot tajnik omenjenega društva. Še na mnoga leta!

— Iz vojne akademije. Konkurs za vzprejem gojencev v nižjo šolo Vojne akademije podaljšuje se do 27. avgusta tega leta.

— Umrl je v Zagrebu voletrišč gosp. Hugo Hranilović. Pokojnik je mnogo pripomogel k prosvetanju hrvaškega pravoskega društva »Kolo«.

— Sprememba krajevnih imen. Ministrstvo notranjih del je izdalo naredbo, s katero se spreminjajo imena nekaterih krajev. Ernestinovac v Velikobelečerskem okraju se odsele imenuje »Banatski Dvopotovalce«, Rogendorf »Dusanovce« in Rudolfsgrad »Ključane«. Franzied v pančevskem okraju se odsele imenuje »Kraljevičevci« in Fegetič v Bačkopoljskem okraju »Crno brdo«.

— Telefonska zveza z Dunajem. Te dni se otvori nova telefonska črta Beograd - Dunaj. Ta linija vodi takisto preko Ljubljane. Naše želje, da bo s tem razbremenjena telefonska linija Ljubljana - Beograd in da bodo odsele mogoči redni razgovori med Beogradom in Ljubljano.

— Bogat rudnik premaga so nedavno odkrit v okolici Drniša v Dalmaaciji. Pre-

mog je odlične kakovosti in je popolnoma podoben češkemu premgu. Ministrstvo trgovine pošlje v kratkem v Drniš posebno komisijo, da na licu mesta ugotovi to vašno odkritje.

— Tramvejska zveza na Mestnem trgu. Pišejo nam: Toliko je bilo že pritožb radi zveze z dolenske strani proti glavnemu kolodvoru pa vse zaman! Le prepogostoma se pripeti, da ne dobiš zveze za vožnjo na glavni kolodvor. To pa radi tega, ker menda ni nikake vozne odredbe glede stika obeh prog na Mestnem trgu. Po črti remiza glavni kolodvor vozijo po svojem redu, oziroma neredu, po črti Dolenski kolodvor-Mestni trg pa istotako. Ako se zadene zvezo pred magistratom, je prav, ako ne, je pa tudi prav. V bolnico se še lahko pelješ, voz, ki gre proti glavnemu kolodvoru, pa je že pred frančiškansko cerkvijo. In to v slučajih, ko n. pr. na trgu Sv. Jakoba z Mestnega trga došli voz počaka samo toliko, da pride dolenski voz od Sv. Florijana! Takih slučajev je polno. Vpoštevamo vse morebitne ovire in iz teh izvirajoče zamude, vidimo pa nered, ki je tak, da je res že zadnji čas, da se odpravi. Ljudje zabavljajo in preklinjajo. Kadar je pritožba v »Slovenskem Narod«, je zveza 14 dni dobra, potem pa zapade zopet vse v stari nered in kdor se vozi z dolenske strani, je vedno v strahu, da bo moral od Mestnega trga dati proti kolodvoru hoditi s plačanim listom električne cestne železnice v žepu! Vprašamo vodstvo, ali misli napraviti kdaj red ali nikdar? Nereda smo silno naveličani.

— Gasilska vaja v Kozarjah. Podsmre. ki Ljubljanska gasilska župa je imela v nedeljo dne 3. avgusta veliko gasilsko vajo v Kozarjah, odn. Podsmreki, pri kateri je sodelovalo 8 gasilskih društev, in sicer Ljubljana, Kozarje, tobačna tovarna, Vid, Brezovica, Vnanje Gorice, Dobrova in Brdo. Vaja je imela za supozicijo požar v Podsmreki, ki nima svoje vode, in je oddaljena od najbližnjega potoka Horjulce s 1500 m. Vodo je bilo napeljati po sedmih brizgalnicah do gorilišča, eni izmed brizgalnic pa je bila črpališče v vodnjaku v Podsmreki. Prva voda je dospela v desetih minutah na kraj požara, glavni tok iz Horjulce pa je bil napeljan v 45 minutah po danem znanju. Vaja je potekala vaje. Ovine, ki so bile na potu zlasti v ljubljanski parni brizgalnici, so bile v kratkem času odpravljene, in v 45 minutah je brezhibno delovalo vseh osem brizgalnic, med temi ljubljanska parna in kozarska električna brizgalnica. Pri vaji, ki jo je vodil župni načelnik g. Barle, je delovalo 207 rednih gasilcev. Drugi del nameravane vaje je pokvaril dež, ni pa pokvaril razpoloženja in jeklene discipline gasilcev.

— Kopalni vlak. Na notico »Kaj je s kopalnimi vlaki v Laze« v številki 160. od govarja Direkcije državnih železnic v Ljubljani: Kopalni vlaki, t. j. vlaki, ki bi zraven rednih potniških vlakov šli v Ljubljano do Laz in nazaj in ki bi bili seve, da namenjeni za kopalec, v minulih letih ni bilo in jih tudi letos ne bo. Občinstvo, ki se je hotelo posluževati kopalnih pogodb, stl v Lazah, se je posluževalo rednih potniških vlakov, ki so lani odhajali iz Ljubljane gl. kol. ob 12.10 in 14.20 ur in se vračali v Ljubljano gl. kol. ob 18.20. Ves promet kopalnih gostov je železniška uprava lani izvršila s temi vlaki. Tudi letos so občinstvu na razpolago vlaki, ki leže v bistvu tako, kakor lani. Njih voznik red je: odh. 12.10 in 14.20, prih. v Laze ob 12.29 in 14.38. Odhod iz Laz ob 18.00, prihod v Ljubljano ob 18.21. Glede tarif smo navezani na odločbe ministrstva seobračuna. V kolikor doznavamo, pa ta oblast dozdaj še ni prejela nikake vloge od interesentov. Prejšnja leta dovolilo je bivše obratno ravnateljstvo Južne železnice znizano vozarino v lastnem delokrogu. Dasi ni imela železniška uprava iz teh frekvenec nikakega enakovrednega izkupčka z ozirom na ojačanje voz. pre. mik, snamežnje in dostavljanje nomnoženega vakuopremstva in vzdrževanje vamaštih odredb v Lazah, so bili predpogoji glede vremena in vode lani ugodnejši nego letos. Od poznega poletja lani nadalje v mestnem kopališču je na Ljubljani dovolj preskrb. luno sa plavalni in kopalni sport. Povodenj novembra 1923 jeo dnela brod v Lazah in spremenila vso strugo. Kopanje je letos skoro da onemogočeno. Trakelja potniških voz samo v ta namen pa bi bila veselo stalno neugodnega vremena za upravo obremenila. Na. Proti plačilu oblačnih cen pa se občinstvu nudi ljub tem še dovolj možnosti s označenimi vlaki.

— Smrtna kosa. Na Glincah je 2. t. m. umrla po dolgi mučni bolezni ga. Antonija Ješe roj. Hočevac, uradnikova soproga. Pokojnica je bila skrbna gospodinja in dobra mati. Pogreb bo danes 4. t. m. ob 18. na pokopališču na Viču. — Včeraj 3. t. m. je v mariborski bolnici po kratki mučni bolezni v razcvetu mladosti umrl g. inž. Srečko Biber, rezervni poročnik fregate. Pokojnik je bil iz znane ljubljanske rodbine. Bil je zelo simpatičen mlad mož, poln lepih načrtov za bodočnost. Smrtno ostanke pokojnika prepeljejo v Ljubljano, kjer se vrši pogreb v sredo 6. avgusta ob pol 17. z glavnega kolodvora na pokopališču k Sv. Križu. — Včeraj je v Ljubljani umrla ga. Marija Czerny, roj. Lenassi. Pogreb bo v torek 5. t. m. ob 16. iz Florijanske ulice št. 1 na pokopališču v Sv. Križu. — Blag jim spomin!

— Vlaki Maribor-Ptuj. Počenš s 7. av. gustom 1924 vozila na prog Maribor gl. kol.—Pragersko—Ptuj dnevno redno potniška vlaka štev. 715.b 812 b in 813.b 722 b. Potniški vlak štev. 715.b 812 b odhaja iz Maribora gl. kol. ob 11.30 ter prihaja v Ptuj ob 12.46. V obratni smeri pa odhaja vlak štev. 813.b 722 b iz Ptuja ob 13.15 ter prihaja v Maribor gl. kol. ob 14.23.

— Makedonski petelin. Gospod T.č nam poroča: Na svojem potovanju po Makedoniji sem opazil, da so pri tamkajšnjih Turkih petelin prav posebenost. Ti petelin pojejo svoj kikeriki s hripavim glasom ali zategnjeno tako dolgo, da se skoro one. svestijo. Daljše ko petelin vleče svoj kikeriki, več je vreden. Tako je dal postajena.

čelnik v Strugi znatno svoto za petelina, ki vleče tako dolgo, da sem naštel do dvajset. Da tako dolgo vstrajajo, dajejo petelinom olja in sladkorja.

— Maševanje prevarane devolke. V vasi Vrbanja na otoku Hvar je rodila neka devolka nezakonsko dete, čegar oče bi naj bil neki Marko Justinjanović. Pri sodni razpravi je Marko trdovratno tajl, da je imel kake odnose z devolko. Dekle se je silno razsrdilo in pred razpelom prislego, da se bo nad Markom maščevalo. Pred dnevi se je vračal Marko v družbi drugih fantov od ljubice iz sosedne vasi. Ko je prišel v bližino domače vasi, je izza nekega grma nenadoma skočila prevarana devolka in mu vrgla v oči pest živega apna. Še predno so mogli tovariši Marku priskočiti na pomoč, mu je porinila dolg nož v prsi in ga na mestu usmrtila. Devolko so prijeli.

— Originalen trik. Češkoslovaška policija se je obrnila na naše ministrstvo s prošnjo, da izda beogradske policije nalog glede zasledovanja nekega Rudolfa Galetzkega. Omenjeni Galetzki je eden najhujših, najnevarnejših lopovov sedanosti. Izvršil je drž. no sleparijo in nato pobegnil iz Češkoslovaške, verjetno v našo državo. Sleparija odnosa trik, ki ga je izvršil je sledeč: Nekega večera je prišel Galetzki k šefu finančne uprave v Kamnici (Češkoslov.). Prišel je skoraj brez sapa, strahovito razburjen in hripavo ječal: »Gospod šef! Tam... tam... strahovit požar. Kje? Je vprašal šef. »Tam... v mestu...! Galetzki je pokazal z roko v zapadni smeri; ko se je šef ozrl tja, je opazil krvavodečo nebo. »Gospod šef! Tu vam pošilja gospod nadzornik pismo. Nakažite mi takoj 200.000 kron iz vaše blagajne da lahko nabavim najpotrebnejši ambulančni material za rešitev nesrečnih žrtev. Jaz sem tajnik g. nadzornika. Pod vtišom alarmantne vesti je ravnatelj s tresočimi rokami odprl kuvertu, ni pogledal niti na vsebino in je izročil Galetzkeemu zahtevano vsoto. Galetzki je odšel in naravno se ni več vrnil. Takoj za njim je odšel ravnatelj, da si ogleda požar, — našel pa ni ničesar. Mesto tega je imel priliko opazovati krasen, krvavo, rdeč solnčni zaton, ki je iz daljave nalikoval odsevu velikanskega požara. Ravnatelj je takoj obvestil policijo, vendar je Glatz, kemu uspelo pobegniti preko avstrijske meje. Upati je, da se naše oblasti ne bodo dale premetotiti od prefriganega špekulanta s solncem.

— 7000 sleparij fotografa iz Pančeva. Poročali smo o drznih sleparijah fotografa Mite Stojanovića iz Pančeva, ki je izvršil v Jugoslaviji okoli 7000 goljufij. Preiskava je sedaj ugotovila, da je Mita organiziral celo fotografsko podjetje te vrste in da je imel večje število agentov na razpolago. Eden od teh agentov Petar Zdravković, je bil prijel.

IZ CELJA.

— c Koncert g. Vek. Janka in g.čine. Kocuvanove, ki se je vršil v petek 1. t. m. v celjskem mestnem gledališču, je v moralnem oziru nad vse častno uspel. G. Janko je s svojim zvočnim glasom dokazal, da bo s pravilno in vztrajno šolo dosegel še velike uspehe. Zapel je nekaj zelo posrečenih pesmi s pravilnim razumevanjem in čustvom. Dvoje pesmi je moral ponavljati. Gospodičin Kocuvanovi se pozna, da je v šoli dobre učiteljice. Ima prijeten glasovni material, ki zveni zlasti v srednjih legah jasno in toplo. Upamo da jo bomo po letih poznali povsod kot izvršno koloraturko. Tudi ona je morala eno pesem ponoviti. G. Pregelj je spremljal na klavirju diskretno in se je z uspehom potrudil. Proizvajal se je tudi po en Pregljev in Osterčev samospev, ki sta bila z navdušenjem sprejeta. Sploh je prišlo občinstvo obema pevčema burne aplavze. S tem se je Celje na prav priskrben način poslovilo od svojega priljubljenega blivšega artističnega gledališkega vodje. Želimo mu v bodoče obilo uspehov in lepe spomine na celjsko mesto!

— c Skupščina družbe sv. CM. v Celju. Kakor smo že poročali, je vodstvo naše šolske obrambne družbe sklenilo, da se vrši letošnja glavna skupščina v Celju. Tozadevni sestanek celjskih in gabskeke podružnice C. M. D., ki se je vršil 31. julija v Narodnem domu v Celju, je sklenil predlagati in zaprositi družbno vodstvo, da se določi nedelja 7. septembra kot najprimernejši dan za skupščinsko zborovanje. Vsa narodna društva v bližnji in daljni okolici opozarjamo že danes, da se oziirajo na ta dan, ko zboruje prvič v Celju Ciril - Metodova družba, ki je bila nekdanja naša velika zaščitnica in braniteljica v težkih bojih proti nemškemu nasilju. Po skupščinskem zborovanju bo popolno v vseh gornjih prostoriših Narodnega doma velika narodna slavnost. Dopoldne istega dne je zamišljen cvetlični dan v Celju za družbo sv. Cirila in Metoda.

— c Tržne cene važnejših življenskih potrebščin v Celju 1. avgusta. Meso: govedina v mesnicah 1. 25, II. 24, na stolnicah

I. 22—24, II. 20—22. Teletina I. 30, II. 25. Svinjina I. 30 do 32, II. 30, slanina I. 36, II. 32—35. ameriška slanina 32, mast 38, prekajeno meso I. 45, II. 40. — Sadje: jabolka kg 5—6, hruške 6—8, breskve 20, orehi 10, grozdje 30 — Moka: št. 00 6.60, št. 0 6.40, št. 2 6.20, št. 4 5.60, št. 6 5.—, ržena moka 5.40. — Žito: q pšenice 410, rži 350, ječmena 300, ovsa 350, proso 300. — Krma: q sladkega sena 60, polsladkega 50, kislega 40, siame 40. Cene se v zadnjem času niso mnogo spremenile v splošnem. — Raznega sočlva je na trgu na razpolago v izobilju po zmernih cenah.

Telefon 108.

Telefon 108.

»KINO TIVOLI«

Prokletstvo človeštva.

Grandiozna pustolovska zgodba v 2 delih. I. del: HČI DELA. — 4. in 5. avgusta. II. del: V OPIJU MILJARD. — 6. in 7. avgusta.

V glavnih vlogah: Lee Parry, Violeta Napierka, Robert Scholz, Feliks Hecht in Reinhold Pasch.

Pohlep po denarju, moči in slavi je gonilna sila onih ljudi, ki sta jih postavila avtorja W. Merkel in A. Teuber v ospredje tega kolosalnega filmskega dela, oni demon, ki dviga in povijuje, zida in ruši, vstvarja in upropašča, spaja in razdvaja, dokler glavni osebji, lepa Anamarija, nekdanj skromna tovarniška delavka, sedaj mlada vdovamili, jaderka po bogatem tovarnarju in baron Herbert, prej lahkoživcu, sedaj podjeten inženjer, po dolgih borbah in iskustvih, ne uvidita, da je prava življenjska sreča le v harmoniji sorodnih si duš.

Katastrofalna nesreča

v št. Janžu na Dolenjskem.

Voda zalila premogovnik. — Devet rudarjev mrtvih, eden težko, dva lahko ranjena. Kermelj, 4. avgusta.

Glasom brzojavnega sporočila Okrožne, mu rudarskemu uradu v Ljubljani je radi hudega naliva vdrila voda v Andrejev rov v Šentjanskem premogovniku. Voda je napolnila vse tri rove in zahtevala 9 človeških žtev. Glasom te. lefonskega poročila, ki smo ga prejeli iz Krmelja, so postali žrtev strašne elementarne neizgode sledeči rudarji: K a n o Martin, K e s e Fran, Rugelj Jernej, K a v š e k Ferdinand, S t r o v i n Martin, K o s Martin, U m e k Fran, D o l e n š e k Martin in O j s t r u h Edvard.

Težko ranjen je bil rudar Pristour Fran in lažje poškodovana sta bila rudarja P r l s t o n Alojzij in S t e k l a s a Jernej. Tu, di paznik Josip K a r i l i č je dobil lažje poškodbe. Od zgornj omenjenih smrtno pone, srečenih rudarjev jih je šest poročenih. Na kraj nesreče je bila takoj odposlana tehnična rešilna ekspedicija pod vodstvom rudarskega nadsvetnika g. Tehanija. Na lice mesta je odpoval danes tudi rudarski glavar inž. Stergar.

Rešilna dela so v polnem teku. Od po. nesrečenih rudarjev so potegnili že tri iz rova.

Društvene vesti.

— Društvo najemalnikov za stanovanje opozarja, da se vrši prihodnja javna odbovna seja v sredo dne 6. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije, Sv. Petra cesta 12, pritličje, desno.

Poizvedbe.

— Izginil je Oskar Klančič iz Medane v Brdih, vojak 9. alp. olka v Čedadu. Šel je na delo v Zatoimlin. Ve se, da je stopil pri Sv. Luciji iz vlaka, potem pa je izginil. Vse poizvedbe so bile doslej zaman.

Glavni urednik:

RAS TO PUSTOSLEMSEK

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Brez posebnega obvestila.
4976

Moj ljubljani sin

ing. Srečko Biber

rezervni poročnik fregate

je včeraj ob pol 7. zjutraj v mariborski bolnici po kratki mučni bolezni v 28. letu starosti mirno preminul.

Truplo blagega pokojnika se prepelje v Ljubljano, kjer se vrši pogreb v sredo, dne 6. avgusta ob pol 5. popoldne iz glavnega kolodvora na pokopališču k Sv. Križu.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 4. avgusta 1924.

Franja Biber roj. Gusi
v imenu svojih otrok in ostalega sorodstva.

Gospodarstvo.

Pomen reklame za trgovino.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Znani ameriški podjetnik Miles pravi: Od dobre reklame odvisi trideset rentabilite podjetja. In moč ima vsaj deloma prav. Seveda je povsem nemogoče dognati, koliki del dobička se ima pripisati reklamam. Indirektno se pa lahko potom važnosti reklame zopet dokáže, koliko manjši bi bil zaslužek, če bi se popolnoma zanemarjala reklama.

Kaj pa je reklama? To niso samo plakati, anonse, inserati itd., ki se jih dnevno vidi in čita, temveč vsota in celota vsega delovanja, da se poljubni množini ljudi naznanijo gotove stvari ali pa zviša zanimanje za nje. Ta reklama deluje in obdeluje ljudi na vse različne načine. Tako različni Budeckerji itd. pravijo, da se v tem in tem kraju nahaja gostilna ali kako drugo zavetišče. Že zadostuje. Dostikrat bi zamenjal trgovec svoje potovanje z drugo potjo, ali turist svojo turo, ko bi ne vedel, da se nahaja tam in tam gostilna.

Na drug način deluje reklama svestivnim potom. Ljudje so v splošnem leni ali pa imajo toliko opravila, da na vsakdanje malenkostne potrebe nimajo časa misliti. In čitaio na reklamah, kje in kaj se dobi na določenem kraju, pri gotovem podjetju. Pa ne premišljujejo dolgo, grede torej kupijo, kar potrebujejo. Tako so tudi modne stvari, ki se jih veliko nosi, same zase dobra reklama. Marsikaj vidi mlada gospodična pa tudi mladi gospod, da nosijo drugi take čevlje, take klobuke itd. Pa grede in kupijo toisto ali zelo podobno stvar, ki se jo po navadi najde v istem podjetju.

Tretji način delovanja reklame, ki je podoben drugemu, je navadno klepetanje med občinstvom. Medsebojni pogovori zlasti med neznanim spolom so pravi in bogati vir za reklamo. Pri teh prilikah se seveda tudi vse, kar se je kupilo, prereseta. Tako se dobi pri A-ju meter blaga za 50 D cenejši kakor pri B-ju. Ali pa so čevlji pri C-ju okusnejši in cenejši kakor pri D-ju. Tako pridejo vse stvari na vrsto. Znano je, da pri »viru« težko kdaj — usahnejo.

Hvala publike je najboljša reklama, ki je za manjše stvari močnejša. Konzument verjame konzumentu veliko lažje in rajše kakor plakatu, če tudi najmodernejše vrste, ki ga natiska podjetnik in izobesi na cesti, na »ekspozitiranih« mestih in voglih, tako da kar sam pada v oči vsakomur, in naj se zanima ali ne. Isto velja za kinematografe, fotografije itd. itd.

Dobra reklama za podjetje je seveda tudi trgovec sam. Prijazna potrežba občinstvu spada med najvišje reklamo trgovca. Nikogar se pri tem ne sme siliti, da kupi stvar, ki bi se jo rado prodalo. Vsiljivost odganja. Prosta volja kupca naj odloči, kaj je zanj najprimernejše.

Seveda je predpogoj vsake reklame, da je resnična, kajti neresnična reklama prinese trenoten dobiček. Ko in kadar pa občinstvo spozna laž, škoduje taka reklama bolj nego pomanjkljiva ali slabotna reklama. In težko je približiti si zopet verodostojnost pri širšem občinstvu, ki se ne pusti po navadi spetati več enkrat na led ali kamorkoli.

Včasih je reklama za eno podjetje koristna, za drugo pa škodljiva. To je takozvana kupirana reklama, ki se je žalibog med našim trgovstvom zelo razpasla in ki je zelo škodljiva. To pa v dvojnem oziru, ker stane podjetnika drag denar, ne donese pa prav nikakega dobička.

Dolgo bi se napisati še marsikaj, zlasti o modernih reklamiranjih, ki so že

navno vsi povsem prepričani, da je cela reklama za male stvari, zlasti kar se tiče konzuma, namenjena v prvi vrsti ženskam ali damam, ki pač največ, gotovo pa več kupujejo nego moški spol. To prodajalec prav dobro ve. In baš zaradi tega se zelo rad poslužuje ravno take reklame, ki blagodejno vpliva na ženske živce, misli itd. Na ta način se potem reklama podvoji in razmnoži v tako obilni in zanesljivi meri, da mora donesti nameravane bogate uspehe — brez posebnih umetnih sredstev in večjih stroškov.

—g Stari zakoniti predpisi, veljavni na štajerskem. V območju bivše štajerske vojvodine, razen nekaterih splošnih določb občinskega zakona, ki sledi zakoniti predpisi: 1) Zakon z dne 2. sept. 1882, dež. zak. št. 11 iz leta 1883 v nekaterih ukrepih za povzdigo ribarstva v sladkih vodah. 2) Ukaz namestništva z dne 9. jun. 1883 dež. zak. št. 12, s katerim so se izdala izvršilna določila k zakonu z dne 2. sept. 1883. 3) Ukaz namestništva z dne 14. nov. 1884 dež. zak. št. 11 s katerim so se spremenila nekatera določila izvršilne naredbes z dne 9. jun. 1883, dež. zak. št. 12. 4) Ukaz namestništva z dne 20. dec. 1896, dež. zak. št. 2, iz leta 1897, s katerim so se spremenili obrazci I., II., III. ribolovnih listov, ki jih je uvedel člen IV. izvršilne naredbes z dne 9. jun. 1883 dež. zak. št. 12. 5) Ukaz namestništva z dne 30. XI. 1912, dež. zak. št. 20 iz leta 1912 s katerim so se spremenila nekatera določila izvršilne naredbes z dne 9. junija 1883, dež. zak. št. 12. 6) Ukaz pokrajinskega namestnika za Slovenijo z dne 19. jul. 1922. U. L. št. 259 o določitvi varstvene dobe in najmanjše dopustne mere ribam. 7) Ukaz pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 12. okt. 1923 št. 336 U. L., s katerim se je deloma izpremenil ukaz z dne 19. jul. 1922 U. L. št. 259. Vsi ukazi 2. 7 so veljavni, v kolikor starejši ne nasprotujejo drugačnim predpisom novejših. Nobeden teh ukazov ne razveljavi prejšnjih v celoti, temveč samo glede onih točk, katere izrecno izpremenja.

—g Državni dolgovni skandinavskih dežel. Iz Helsinkisa poročajo, da znašajo državni dolgovni štirih skandinavskih dežel po kursu dolarja naslednje zneske: Danska mil. 226,8, izračunano na posameznega državljanca 67,66 dol.; Švedska 435,2, na pos. 72,46 dol.; Norveška 283,6, na pos. 103,83 dol.; Finska 14,5, na pos. 34,52 dol.

—g Produktivna volne v Avstraliji. Opaža se resno upadanje ovčje Avstralije. Leta 1901. se je štelo ovč 106,4 milijone, katero število pa stalno pada in jih je bilo lani le še 78 milijonov. Kmetovalci pravijo, da je preveč suše v deželi, da se zanašajo med čete ove razne boleznij in da ni nikakega zakonitega varstva za ovčereje.

—g Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru od 15. do 28. avgusta 1924. Prijavitelci se še sprejemajo, dokler je še kraj prostora na razpolago, vendar pa le še do 6. tm. Torej kdor se še misli kot razstavljalec udeležiti, naj takoj prijavljuje vpošlje. Delo na veseličnem prostoru se je pričelo in se nadaljuje s polno paro, tako, da bo vse pravočasno dogotovljeno. Na veseličnem prostoru se oddajo še nekateri prostori za prodajo okrepil, reklamni prostori, prostori za plakiranje se oddajo po ceni interesantno, ki naj se do 8. tm. zglašijo v pisarni razstave. Zatvoritev Prešernove ulice. Kar lanske leto, se zatvori tudi letos Prešernova ulica, tako, da bo tvorila razstava samo en objekt. Z zatvortitvijo se je pričelo v soboto. Oficijski lepak. Z razpošiljanjem ličnega lepaka se je danes pričelo. Vse trdke naproča uprava, da istega na vidnem mestu razobesijo, če mogoče v izločena okna. Letošnji razstavniki ostro obsegajo Dekl. meščansko šolo in dvorišče, poslopje vrt dnevnega zavetišča, vrt Dijaškega doma in Prešernova ulica. Vse informacije daje radevolje pisarna razstave v Cankarjevi ulici št. 5 (šola) pritličje.

—g Dobava moka. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 25. avgusta ti. ofertalna licitacija glede dobave 850.000 kg krušne pšenice, moka (tipa 80%). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantno na vpogled.

nančnikov. Pri Abramovskih pa nisem bil nikoli, in če je spadalo to, kar sem videl, med ostanke njihovega imetja, tedaj je bil njihov okus veliko bolj orientalen nego ruski.

Pa mi menda ni bilo sojeno, da bi o tem še razmišljal, kajti Veličko se je nepričakovano naglo vrnila in mi je pomigala zaupljivo čisto na način, ki se ga je bila privadila menda že pri izvrševanju svojega poklica v Moskvi.

Ni mi preostajalo nič drugega, nego da ji sledim. Ko sva prekorajčila še celo vrsto razkošnih dvoran sva prišla na hodnik in Veličko je odšla po marmornatih stopnicah nazgor. Jaz pa zanjo. Kar si videl, je bil klub, mi je potojnila. Tu v drugem nadstropju so pa sobe.

Bila sva že gori. Še nekaj korakov in ustavila se je pred vrati vrati, rekoč: Tu... to bo menda tista Tatjana, ki jo iščeš.

Menda vas ni treba šele uveriti, da so se mi tresle roke, ko sem potrkal na vrata.

Bil je v resnici nepozabni glas Bagove in ta glas je zaklical: Svobodno! Kar je sledilo zdaj, bi najraje zamočkal. Vendar pa vam moram v kratkih besedah povedati, kakor pač zmorem.

Bil je v resnici nepozabni glas Bagove in ta glas je zaklical: Svobodno! Kar je sledilo zdaj, bi najraje zamočkal. Vendar pa vam moram v kratkih besedah povedati, kakor pač zmorem.

Štiri slike iz Moskve.

Moskva, spomladi 1. 1921... Maj, junij... prvi meseci nove ekonomske politike (NEPA). Trgovina na drobno je začela procvetati. Moskva trguje, vsa Moskva trguje, nekateri, ker morajo prodajati, da se sploh preživijo, drugi zopet, da kaj zaslužijo. Zopet so oživil trgi (bazari), diha se svoboda... Tverski boulevard... Na zgornjem koncu na »Strastni ploščadi« stoji nunski samostan, v katerem stanujejo po celicah študenti nekake komunistične penzije univerze za vzhodne narode, vsak Moskvičan se spominja, da so stali ob prevratu 1. 1917 tu topovi, namenjeni proti Moskvi. Boulevard je oživel, junjsko solnce je privabilo mnogo pasantov. Privabilo je tudi starca in starke, 70 letna zakonca Tohlerova. On je tipleni Rus, dasi v resnici samo aklamizirani Čeh, ona tipična ruska starica. Pa nista prišla na izprehod ali zabavo. Sklenila sta postati po prejšnjih letih trpljenja in stradanja srečna »nepmarna«. S seboj vozita celo trgovino. On vleče vozček, ona mu pomaga. Na majnem ročnem vozčku vozita »tehtnico za ljudi«, s katero sta pripravljena za pest ničrednih sovjetskih rubljev ugotoviti mimododčno, za koliko funtov so shujšali med komunistično revolucijo in v duševni ter materialni bedi.

Privleka sta vozček na svoje staro mesto, zavzela sta običajno trgovsko posteljo in čakata... Dolgo, dolgo ni bilo žive duše, ki bi šel na tehtnico. Končno se ju usmilil jaz tuje. Za 1000 sovjetskih rubljev se prepričam, da tehta svoje štiri pude in štiri »golotnike«, obenem pa slišim besede hvala, ki prihajajo iz starčeve ust: ves začuden me gleda, koščne roke mu drhte od radosti, da mu iznova »verne« trgovina. Mojemu zgledu so sledili kmalu še drugi, in starci je imel mnogo posla. Tehtal je in sprejemal denar, dokler se ni zmrznilo in sta zakonca odvikala svoj vozček domov. Tudi ta dva sta začela novo ekonomsko politiko.

L. 1922. Zopet pomlad v Moskvi. Toda zdaj je že večja živahnost, nego lani. Tisočaki so se v tem spremenili v milijone, pojavilo se je sto in sto novih trgovin in »nepmansko« delo s lahkimi zaslužkom je v polnem teku. Zdi se, da se vrača Moskva z ogromnimi koraki med svetovna trgovska mesta. Tverski boulevard je ves v zelenju, hipe se cveto. Grem od Petrovke nazgor in še od daleč zagledam metoja starca, kakota tehta nekakega mladega gospoda, oblečena po najnovejši modi. Pristopim in srečam prijazen pogled, ki mi govori, da sva s starcem dobra znanca. Ne da bi spregovoril, me starec iznova tehta, ko pa sečem v žep in hočem plačati starki pristojbino, vidim, da je ni nikjer. Starec mi vse potrpe, kako jo je zima spravila v grob, kako je zdaj sam in kako mora sam tehtati, sprejemati denar in voziti svojo »trgovino« domov. Plačam mu 500.000 sovjetskih rubljev. Koliko bom plačal drugo leto?

L. 1923. Nisem bil v Rusiji, nisem videl Moskve, na Tverskega boulevarda, ne starca Tohlerova. Vem pa o njem vse. Zopet je tehtal, zopet se je zahvaljeval svojim kiljem, toda denar v valuti »rublja 1. 1923« je sprejemala neka imponentna 50 letna žena s strogim pogledom in premljenim obrazom. Toda njen pogled ni tako osvaljal, kakor starčev milo lice, ki se je zopet nekako pomladilo in razveselilo. Zato je ostajala nova starčeva žena večina do, ma, vodila je gospodinjstvo in pomagala staremu samo kadar je odhajal ali pa prihajal s svojo »trgovino«. Vozček mi je pomagal vleči. Vsaj tako so mi pravili prijatelji.

L. 1924. Moskva v juniju. Soparno je, zelenje v drevoredih Tverskega boulevarda je v celoti povošeno. Zopet grem po znani cesti in gledam, kje bi opazil v daljavi starca. Res je tam, na svojem starem mestu, samo malo bolj sključen je, kakor prejšnja leta. Na obrazu mu ne igra več prijazni smehljaj, o katerem so mi pravili prijatelji. Grem dalje, hoteč tudi letos postiti njegov kljnt, pa ga vidim v družbi njegove nove družice. Starec me je takoj spoznal. Veselo mi maha z roko in s drhtečim glasom kliče: »Stopite bliže, stopite bliže!« Pozdravim ga nekako v zadregi ne kot običajno v rusčini, nego v češčini. Začuden me pogleda, ker doslej ni vedel, da sem

Čeh. Pojasnim mu, kaj me je zopet privedlo v Moskvo, on pa me vpraša, kako se mi kaj godi in kaj počnem. Vse sem mu razodel kot staremu znanec. Njegovo veselje je bilo nepopisno. Izvolite samo na tehtnico, me je povabil takoj. Kadarkoli stopi na to tehtnico češka noga, takoj se mi zazdi, da sem na Češkoslovaškem. O, da bi jo še enkrat videl. Im si nekaj prihranim, kupim dve fotografiji in pridem k vam na konzulat, da dobim češki potni list. To le pa, starec je posegel v žep in izvil nekak papir — jim vrnem. — Stopim na tehtnico in starec z radostjo ugotovi, da ne tehtam »več štiri pude in štiri funte«, nego »štiri in štiri najste«. »Da, štiri pude in štirinajst funtov, tako ste se torej tam pri nas v dveh letih dobro zredili.« — Sezem v žep, da mu dam 10 kopejk, kakor je zapisano zdej na tehtnici, toda starec noče niti slišati o tem. Vseužaljen nič prigovarja: »Češka noga stoji na moji tehtnici — to je vredno več, kakor sto drugih. Pridite samo, pridite, dragi gospod, iz konzulata, in rade volje vas točno in dobro pretehtam.« — Vprašam ga, kje pa njegova žena, nova gospodinja. Starec odpre v zadregi usta, nekaj zagozdruja, potem pa mahne z roko in odgovori žalostno: »Nagla ženitev, nagla ločitev!« J. Š.

O SNUBITVI LEVA TOLSTEGA.

je priobčila sestra žena slovitega filozofa zanimive spomine v listu »Novoje Vremja«. Prvič se je Tolstoj sestal s svojo bodočo ženo v Moskvi, v hiši njene sestre, kjer je bil vedno jako priljubljen gost. Bil je takrat mlad gardni poročnik in na glasu kot dober družabnik. Najraje je govoril — bilo je neposredno po krimski vojni — o obleganju in zavzetju Sevastopola, kjer je bil sam udeležen. Njegova poznejša žena ga je poslušala kot zamaknjena. Tolstoj se je v hiši zanimal za vse in vsi so ga čislali ter ljubili, ne najmanj služkinja. Njegova dobrota je oblaževalno vplivala na vse, s katerim je občeval. Takrat je pisal: »Sredstvo, da dosežemo srečo, je razprostrti mrežo dobrote in ljubezni, vsi, ki se približajo tej mreži, mladi in stari, visoki in nizki, se morajo zapletati v to mrežo.«

Ko je Tolstoj nenadoma odpotoval, se je Sonja — tako se je imenovala njegova kasnejša žena — močno razžalostila. O svojih čustvih pa ni govorila nikdar in nikomur, kolikor tudi so jo izpraševali. Njena žalost je bila tem večja, ko so ji znanci povedali, da je Tolstoj naklonjen njeni starejši sestri. Svojo bolelost je opisala v noveli, katere rukopis je dobil v roke Tolstoj. Ko je manuskript prečital, je napisal v svoj dnevnik: »Bral sem povest Sonje. Koliko preproste jasnosti je v njej!... Njene besede: »njegov pogled mi je neizmerno ljub, — mi prinesel gotovost in me uverilo o njeni ljubezni. Tu gre brez dvoma zame.«

Nato Tolstoj ni več okleval razodeti ji svojo ljubezen. Svoja čustva je doslej skrivljal, ker se ni imel za dovolj lepega, da bi mogel vzbuditi simpatije svoje ljubljene. Po tem dogodku pa je odkrito zasnil Sonjo.

Pri poroki se je pripetil tragikomičen slučaj. Ženin se je hudo zamudil. Ko je končno dospel, se je opravičeval, da ni mogel najti oškrobljene srajce, ker je sluga vse njegovo perilo pospravil v kovčge in odposlal, da bi se ženitovanjsko potovanje ne zakasnilo.

IDEALEN PREDSEDNIK.

Mehika je interesantna dežela, a mehiškani narod silno razburljiv narave, pripravljen vsak čas za pretepe in revolucije. Tekom zadnjih 100 let je bilo v Mehiki nad 200 revolucij. Poleg te revolucionarne čednosti imajo Mehikanci še drugo lepo lastnost: kradejo kot srake in tudi državo gojlfajao na vse pretege. Nekaj italijanski častnikar se je razgovarjal s predsednikom vlade Obergonom in mu je med intimnim pogovorom rekel, da je čul, da krade državo tudi sam predsednik republike. Res, Obergon je skromno priznal, da tudi njega sumi, da krade, ali ker je on v vojni zgubil roko, je lahko narod zadovoljen z njim, kajti če drugi kradejo z obema rokama, dela on to samo z eno. In je nato gospod predsednik pohvalil svoje ministre, naglašajoč, da imajo prav da kradejo, ker reveži itak premalo zaslužijo. Res idealno!

Drobiž.

* Grof Andrássy o bivši cesarici Ziti. V »Magyar Ország« objavlja grof Julij Andrassy poročilo o svojem posetu pri bivši cesarici Ziti. Cesarica se ne peča z aktu, aino politiko veruje pa, da bo nekdo prišel trenutek, ko se vrne na Madžarsko in zasede prestolonaslednik Oto madžarski prestol. Vesti o uboštju, v katerem baje živi cesarica Zita s svojo rodbino, niso resnične. Cesarica Zita živi priprosto; toda brez pomanjkanja. Iz Madžarske, Avstrije in Češkoslovaške je

* Zita odpotuje v Madeiro, Razširja se vest, da je dobila bivača cesarica Zita od angleške oblasti dovoljenje, da odpotuje na otok Madeiro, kjer je pokopan cesar Karel. Baje odide tja v kratkem. Zita je bila pred dnevi baje v Lurdu. Francoska vlada ji je strogo prepovedala čas bivanja in obsevanja tam.

* Zita v filmu. Francoski listi poročajo, da je neka filmska družba ponudila bivši cesarici Ziti ogromen honorar za kreiranje glavne vloge v nekakem habsburškem filmu. Vsebinska filma: puč, zmaga in poraz Karla na Madžarskem, njegova samotna smrt na Madeiru, življenje v eksilu, povratek mladega kralja v njegove prvotne dežele. Filmsko podjetje se boji, da naslednje stvene države ne bi dopustile predstave te ga filma.

* Velikanska vročina v Alžirju. V Alžirju je nastopila taka vročina, da je uničila vso žetev. Vročina je dosegla 65 stopinj.

* Nečak ruskega carja bankrotiral. Ruski veliki knez Andrej je s svojim podjetjem v Londonu propadel in sodnija mu je imenovala konkurznega upravitelja. Veliki knez Andrej je bil kupil v Londonu neko elegantno hišo z namenom, da uredi v nje prvovrsten igralski klub. Podjetje pa ni dalo uspeha, marveč je povzročilo velikemu knezu finančni polom. Velika kneginja je delala v neki veliki modni trgovini. Veliki knez Andrej je živel pri carju, kakor znan, posebno zaupanje in je bil malo predno, samsko anekdotesko krizo poslan na Dunaj, da bi navezal tesnejše stike med Dunajem in Petrogradom.

* Najmanjša knjiga na svetu, 4,5 cm dolga, 3 cm široka, obsegajoča pesmi angleškega poet John Weeverja, je bila prodana na dražbi Amerikanecu dr. Rosenbachu, ki ima v Philadelphiji ogromno zbirko knjig. Knjižica je bila tiskana leta 1916.

* Cel indijski rod zapadel boleznij lepri. Rod Sičini-Indijancev v dolini reke Fintlay, severno Kanade, umira na strašni boleznij lepri, kateri so zapadli vsi njegovi člani. Preje je bil ta indijski rod izredno čvrst in močan, sedaj ga je lepra agonizirala, tako, da je le še okoli 200 Indijancev v omenjeni dolini. Ti hiraio in propadajo ter se slepi, ohromeli, izgladeni in po boleznij razjedeni vadijo okoli po gozdovih. Kmalu bo konec rodu Sičini-Indijancev.

* Strupena kaša v sodu piva. V občini Hust na Madžarskem je te dni krčmar Mihael Romlar iz baš nabitega sodečka piva dal prvi kozarec nekemu navzočemu finančnemu uradniku, drugi kozarec piva je pa sam izpil. Par minut nato sta oba moža padla na tla, in se zviljala v grozljivih krčih in ko nato umrila. V sodečku so našli zadušeno strupeno kašo in obdukcija je pokazala zastrupljenje potom kašnega strupa.

* Prometni minister kot strojevodja. Postajenačelnik zapadnega kolodvorja v Parizu je dobil te dni neprilikovan obisk. Prišel je prometni minister Viktor Peytral in prosil, naj mu dajo višnjavo delavsko obleko, kakor jo nosijo strojevodje. Postajenačelnik je bil ves začuden, zlasti še ko mu je minister povedal, da bo on osebno vodil ekspresni vlak, ki odide to uro iz Pariza v Marseille. Hoče se prepričati, kako so uporabne pred kratkim uvedene prometne, tehnične novosti. Par minut pozneje je stopil minister na lokomotivo poleg strojevodje. Do Avijona je vodil lokomotivo strojevodja, od te postaje dalje pa je prevzel vodstvo prometni minister, ki je rešil nalogo strojevodje do končne postaje brezhibno. V Marseille je med tem prišla brzovjaka, da vodi brzovlak št. 132 minister sam. Zbrala se je v Marseille ogromna množica, ki je ministra burno pozdravljala.

* Policijska letala. Policija v Newyorku je dobila za svojo službo 6 letal, ki imajo nalogo kontrolirati zračni promet, najti ti, hotape ter poiskati truplo prometnecev. Na vsakem letalu bo v službi izveščani letalec kot rezervni policist in zraven njega bo služboval aktivni policist.

Fedor Ljubov:

Zueri.

(Dalje.)

Strašno me je mikalo, da bi stari primazal klofuto. Toda iz dveh ozirov nisem storil tega. Prvič ker sem se zavedal, da bi škandal ne mogel rešiti ne mene, ne Tatjane in ne Fedora Ivanoviča... in še nekaj, odkrito priznam, da sem imel sicer moralno moč, toda fizične ne. Tudi posebna porcija kruha in dve jajci, ki sem jih pa pravilno delil z drugimi, mi niso šle doli te moči.

Tako sem ostal v pričakovanju na istem mestu, kjer sem pač stal. Veličko pa je menda sklepala iz mojega vedenja, naj se prepriča, če je Tatjana prista ali zaposlena.

Pripravljen sem bil na eno tistih divjih gostij, ki so jih prirejali rdeči gardisti v oropanih palačah bivših bogatašev. Toda zvoki balalajke so bili čudovito zamlotki in bil je absolutni mir v sijajno razsvetljenem bivšem domu Nithana Abrahamovskega.

Ker sem moral zopet čakati, sem se začel ozirati.

Zdi se mi, da sem vam že pravil, da sem zaradi svojega poklica poprej mnogo občeval v krogu petrogradskih fi-

Oprega te sobe in obleka Bagove je bila taka, kakršno poznate menda tudi vi, če niste slučajno član kakega mušičkega reda. To končno ni bilo nič čudnega. V hiši, kamor sem prišel, tudi ni bilo kaj drugega pričakovati. Toda pozaj, ki jo je zavzela, ko sem vstopil! Navzlic studi, ki me je obšel, sem zakričal:

Tatjana Vasiljevna!

Ona pa:

Peter Pavlovič...! in zdajci je potegnila nase svileni ručar se pokrila. Pričakovala je tuja... pa sem prišel i a z. Dasi nisem docela razumel položaja in sem čutil, da se mi jeziho lasje od groze, sem bil vendar kakor začaran od edine misli.

In zato sem vprašal:

Kje je Fedor Ivanovič, Tatjana Vasiljevna. Dobil sem isti odgovor kakor malo poprej na Fontanki:

Ne vem.

Toda v mojih očeh, ki so buljile tako zmeden in prepadeno v namazan Tatjanin obraz, je morala opaziti nebroj zbegano jecljajočih vprašanj.

Zakaj naenkrat je dejala... in sicer tako mirno, da mi je zastala kri v žilah:

Sedite tja, Peter Pavlovič, in prižgite si cigareto. Priznati vam moram,

da sem kar planil na škaflico, ki je ležala na nočni omarici kraj njene postelje.

Poznate rusko inteligenco dovolj. Mnogo je takih, ki rajši utrpe hrano, nego čaj in tobak, in k tem spadam žal tudi jaz. Kaj naj vam povem? Ali vam moram priznati, da mi ni bila v tistem hipu deveta briga samo Tatjana, marveč tudi Fedor Ivanovič, ko sem bil neposredno na tem, da zadostim fizični potrebi, ki je bila že včasih neutešena? Človek je zver. Ne, še veliko slabši je, kakor zver. To sem ugotovil takrat!

Videl sem torej polno škafličico cigareet. Dolge, lepe, pristne cigarete, kakršnih nisimo dobivali že leta in leta... polna škafličica, skoraj sto jih je bilo, in Tatjana mi jih je ponudila prav po domače, kakor v mirnem času. To je presegalo moje moralne sile. Saj sem opazila, kako ste planili po teh cigareti, Peter Pavlovič, sem začul Tatjanin glas. Tako boste lažje razumeli, kar vam hočem pojasniti, in če vam zagotovim:

Pravzaprav je bila kriva nove poti mojega življenja, ki je pred vami ne morem več prikriti, p o m a r a n č a.

Pomaranča? sem zajecjal zbegano. In spomnil sem se sadja, ki ga je ponujala Tatjana tisto jutro na Fontanki.

Prav za prav, je ponovila... zakaj vse kar je bilo poprej logično in psihološko k temu... Zato vam hočem pripovedovati po vrsti, od takrat, Peter Pavlovič, ko sva zadnjič govorila v majhni vili v Gutčini.

Vsaka beseda iz mojih ust bi bila tu odveč. Poslušal sem torej z vsem svojim čutom in lovil njene besede z ušesi, očmi in usti.

Na steni nasproti naslonjaču v slogu Ludvika XV., ki je bil menda last Abramovskega, je viselo veliko zrcalo. V njem sem zagledal svoj obraz. Nisem se spoznal, smatral sem se za prikazen... tak sem bil.

Ali ste bili pozneje še kdaj v Gutčini, Peter Pavlovič, sem zaslišal Tatjanin glas.

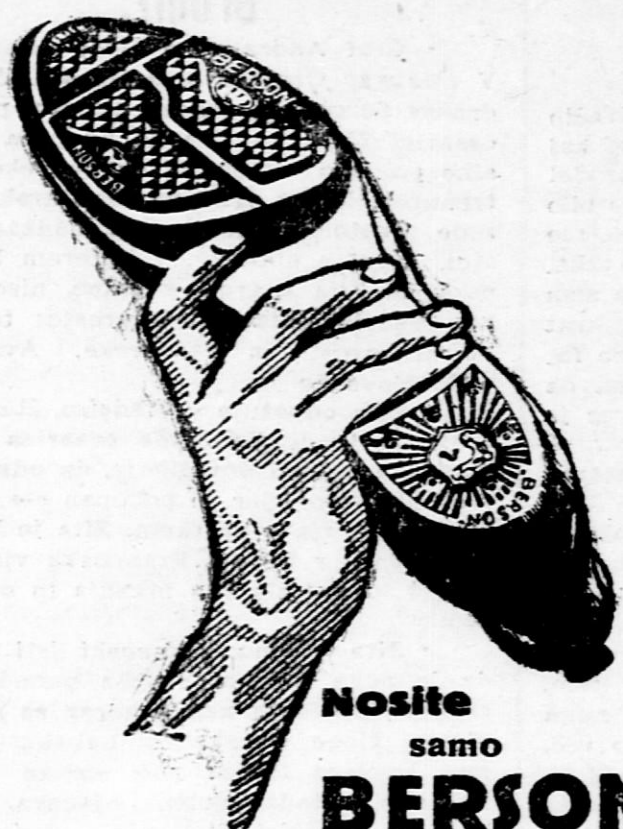
Nekako štirinajst dni potem, ko ste izrazili željo, da se preselite v mesto, Tatjana, Vasiljevna, sem odgovoril.

Torej veste, da so našo majhno vilo oropali.

Da.

Bili so samo štirje. Zadostovali so. Nekoč so bili oboroženi do zob. Potem pa so se do siteda najedli... saj se gotovo še spominjate... dolgo mi bilo nobenega mesečnika. S Fedorom sva bila torej že zelo sestradena.

Vem.

Nosite
samo
BERSON
gumi pete in potplate. Dajo elastično
hojo, so cenejše in obdržijo Vaše
čevlje trajne.

JUHAN

Denite
v juho in prikuhe
krepčilo hrane
— JUHAN —
imate iz preprostih jedil
izvrstno, zdravo in redilno
hrano. 4914 b

Naznanilo.

P. n. občinstvu mi je čast javiti, da mi je ministarstvo
narod. zdravja podelilo koncesijo za obratovanje staroznane
lekarne ge. vdove pokojnega **Mr. Vinka Prochazke**.
Lekarno sem nanovo preuredil, izpopolnil in založil z naj-
novejšimi tu in inozemskimi specialnimi zdravili in p. n.
cenj. občinstvu in dosedanjim strankam najtopleje priporočam.

Mr. Leon Bahovec,

lekarnar pri „Zlatem orlu“, Ljubljana, Jurčičev trg št. 2
(pri Čevljarjem mostu). 4979

Potrta globoke žalosti naznanjam, da mi je
moja srčno ljubljenka, dobra mati, gospa

Marija Szerny roj. Lenassi

v nedeljo, dne 3. avgusta buguvdano preminula.
Pogreb drage mi pokojnice bo v torek, dne
5. avgusta 1924 ob 4. popoldne iz Florjanske ulice
št. 1, na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 4. avgusta 1924.

Marija Czerny, hčerka.

Potrjim srcem javljamo tužno vest, da je naša
dobra, ljubljena soproga, mamica in stara mamica,
gospa

Antonija Ješe roj. Hočevar
uradnikova soproga

po dolgi, mučni bolezni, dne 2. avgusta t. l. mirno
v Gospodu zaspala.
Pogreb drage pokojnice bo dne 4. avgusta ob
6. popoldne iz hiše žalosti, Glince št. 220, na pokop-
ališče na Viču.
Vsem, ki so pokojnico poznali, jo priporočamo
v blag spomin.
Sv. maša za pokojnico bo dne 5. t. m. ob 7. zju-
traj v farni cerkvi na Viču.

Glince, dne 4. avgusta 1923.

Ivan Ješe, soproga, uradnik. — Pavla Biro,
Milica Wallstretten, Danica Hočevar, Tea
Haydn, hčere. — Bjro Pal, nadinžener, Wall-
stretten Rolf, inženier, Hočevar Žorž, vladni
rač. revident, Haydn Ladislav, uradnik Anglo
banke - zeti. — Walstretten Friderik, sinah.

Dr. Volavšek,
specialist za pljučne bolezni
zopet ordinira.

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Bilšerjeva ulica 5.
Popraviljam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno

! Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblek.
ANTON BOC 1592
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Ceno na prodaj:
nekaj pohištva, omare, po-
stelje in otroški voziček.
Celovška cesta 77, Šiška.
4981

SAMO
pravi pateti-
rani Maršnerovi
šumeči limonad-
ni bomboni so
najboljše za žejo,
dobijo se povsod.
Tovarniška zaloga
Josip Vitek
Ljubljana, Kerkov trg 8

Dražba
enega toplokrvnega in enega
mrzlokrvnega žrebca se vrši v
soboto, dne 9. avgusta 1924 ob
9. v jahalnici drž. žrebčarne na
Selu pri Ljubljani. Zdražitelj ima
plačati poleg kuhinje 20% takso,
20% prispevek za ubožni sklad in
stroške objave v časopisih.

Drž. žrebčarna na Selu
pri Ljubljani.

Legitimacije
za velesejme

v Pragi & Din 20, v Gradcu
& Din 15, v Libercu (Rei-
chenberg) & dinarjev 15,
v Ljubljani & Din 50
prodaja Aloma Company,
Ljubljana, Kongresni trg 3. Tel. 174
Istotam se dobijo tudi vsa potrebna
pojasnila. 4961

DAMA se najhitreje moderno in
okusno počee z uporabo

Vedno velika izbira vpletk (kit).
Priporočam se za vsa lasna dela,
kakor tudi za barvanje sivih las
z „L' Oreal Hené“, tudi v mod-
nih barvah.
M. PODKRAJSEK,
irizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Dalmatinski
I Portland

cement

svetovne znamke
„Salona“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni
tvornica „SPLIT“
d. d. za cement Portland iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

Službe

Zlatarski vajenec
se takoj sprejme. — Lud.
Cerne, Ljubljana, Wolf-
ova ulica 3. 4926

Službo sluga
iščem. — Ponudbe pod
»Takoj/4966« na upravo
»Slov. Naroda«.

Več dobro izvežbanih
natakaric
v serviranju sprejme pr-
vovrstna restavracija tak-
oj. Naslov pove upravo
»Slov. Naroda«. 4894

Potnika,
le izučena galanterista,
tudi začelnika, sprejme
takoj — tvrdka Henrik
Kenda, Ljubljana. 4970

Trgovski
pomočnik
se sprejme za skladišče
jaje: hrana in stanovanje
v hiši — pri tvrdki Ed.
Suppanz, Pristava. 4958

Strojnik!
Išče se izurjen, samostoj-
en strojnik za takoj. —
Ponudbe je poslati na na-
slov: Ivan Furlan, parna
žaga, Logatec. 4969

Žagovodja!
Strokovnjak z daljšo prak-
so žagarskih, gozdskih in
odpremnih poslov — želi
premeniti mesto v kako
večje podjetje. Ponudbe
pod »Strokovnjak/4949«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Slugo
na prvo mesto sprejme
za takoj podružnica vele-
banke v Ljubljani. — Re-
fektira se samo na iz-
vežbano moč, ki ma več
letno prakso pri kakem
večjem podjetju ter je
popolnoma izurjena v
svojem prvega sluga. —
Ponudbe s priloženo pod-
»Sluga/4964« na upravo
»Slov. Naroda«.

Nove nakupne in prodajne možnosti

Vam nudi 2440

mednarodni dunavski semenj v Bratislavi

od 23. avgusta do 2. septembra 1924.

Uradno koncesionirano podjetje za zgradbo
vodovodov, hišne inštalacije in centralne
kurjave

Telefon 621 **Anton Koser** Telefon 621
Ljubljana — Aškerčeva ulica 17.

Projektiranje mestnih in občinskih vodovodov in kanaliza-
cije. — Oprema kopalnic, pralnic, klosetov itd. — Proračuni
in projekti za vse vrste centralnih kurjav. — Inženjersko
strokovno vodstvo pisarne. — Projekti in montaže vodnih
turbin. — Trgovina inštalacijskega materiala in armatur.

Grand cirkus BRUNO

Lattermanov drevored 4948

pride s svojimi prvovrstnimi atrakcijami umetnikov, desiranih konj itd.
v torek, 5. avgusta v Ljubljano.

Prva predstava v torek ob 9. zvečer. — V nedeljo dvo pred-
stavi, ob 4. in 9. — Predstave se vrše ob vsakem vremenu.

RAVNATELJSTVO.

Manufakturna trgovina

Marija Rogelj v Ljubljani

Sv. Petra cesta in Lingarjeva ulica

vijudno naznanja, da se je 1. avgusta preselila na

Sv. Petra cesto št. 26

nasproti hotela Tratinik. Za dosedanja naklonjenost se za-
hvaljuje ter priporoča še za naprej. 4892

Blago dobro, cene nizke.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5—

Lokali

Trgovski lokal
na prometni cesti v Ljub-
ljani — se išče za takoj.
— Ponudbe pod »Avgust
4953« na upravo »Sloven-
skega Naroda«.

Posojila

1.000.000 dinarjev
kapitala investira v do-
bra industrijska podjetja
Gospodarska pisarna Jo-
sip Tribuč, Ljubljana-
Glince. 4864

200.000 dinarjev
posojila
išče ugledna trgovska
tvrdka za eno leto proti
dobremu obrestovanju. —
Ponudbe pod »Merkur
1925/4940« na upravo »SL
Naroda«.

Razno

Trstje za stropce
se dobi po najnižji ceni
pri Anton Steinerju, Je-
ranova ulica 13, Ljubljana.
4972

Prostovoljna
javna dražba

se vrši dne 6. avgusta t. l.
ob devetih predpolndne v
Ljubljani, Zvonarska uli-
ca št. 1. Prodajalo se bo
15 različnih motorjev
(motociklov) novih in že
rabljenih, več dvokoles in
motorčkov za montiranje
na navadna kolesa, 16
šivalnih strojev za šivilje,
krojače in čevljarje, 3 pi-
salni stroji, več otroških
vozičkov, 4 avtomobili, 2
stružnice za železo, pri-
pravne za male mehanike,
2 električna motorja
itd. 4783

Šivalni stroj

prodam takoj radi po-
manjkanja prostora za
2600 kron. — V Reber
št. 3/II (Lipovec). 4965

Osební avto,

štirisedežen, v najboljšem
stanju, se ceno prodaja. —
Jos. Puh, Gradaška ulica
št. 22. 4802

Šivalni stroj

znamke »Singer« — se
ugodno prodaja. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 4974

Neenremičnine

Enonadstropna
hiša z vrtom
in zemljiščem se po jako
ugodni ceni takoj prodaja.
Poišve se v Ljubljani,
Opekarska cesta 10. 41/T

Napredaj

1. njiava 61 arov pri Sv.
Križu, 2. njiava 41.5 in 18.5
arov ob zvezni železnici
ci pri Dunajski cesti. —
Ponudbe pod »Njive
4935« do 7. t. m. na upra-
vo »Slov. Naroda«.

Posestvo

v bližini Škofje Loke se
prodaja ali odda v najem.
— Pojasnila daje Splošno
kreditno društvo v Ljub-
ljani, Aleksandrova cesta.
4967

Dopisovanje

Ženitev.

Državni uslužbenec, vdo-
vec, se želi poročiti. De-
kleta ali vdove brez otrok
— čeprav z dežele — s
premožajem ali hišo, 35
do 45 let stare — naj se
javijo pod šifro »Prid-
nost/4921« na upravo »SL
Naroda«.

Opremljeno sobo,

snažno, po možnosti z
električno razsvetljavo in
posebnim vodom — išče
uradnica. — Ponudbe na
upravo »Slov. Naroda«
pod »Snažno/4968«.

Iščem sobo

s 15. avgustom v Šiški ali
v bližini. Grem tudi kot
sostanovalec. — Ponudbe
pod »Uradnica/4963« na
upravo »Slovenskega Na-
roda«.

Kužim

Srebro,

zlato v kosih in v kov-
nem denarju ter platino
kupujem in plačam naj-
višje cene. — Sinčić, Ri-
jeka (Fiume), Via Garri-
baldi 30. 4890

Kupim srednjeveliko

trgovino
kakršnekoli stroke v me-
stu ali na deželi. — Po-
nudbe z natančnimi po-
datki na upravo »Sloven-
skega Naroda« pod »Uniz-
versum/4960«.

Bukovo

kakor tudi borovo, jelše-
vo, smrekovo in kosta-
njevo ogelje, bukova in
hrastova drva za kurja-
vo, železniške hrastove
in bukove prage — kupi
vsako količino za dobavo
čez celo leto — Kmetijs-
ko »Trgovsko Društvo,
Trieste, Via Raffineria 4.
4856

Prodajam

Zofa,

dobro ohranjena, katere
je obenem tudi postelja,
se ceno prodaja. — Naslov:
Dogan, zaloga pohištva,
Ljubljana, Dunajska ce-
sta. 4897

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUZNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Logatec.

Delniška glavica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček. račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. štev. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela